

Universitätsbibliothek Wuppertal

Omnia Divini Platonis Opera

Plato

Basileae, 1551

Parmenides, vel de uno rerum omnium principio, et de ideis

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-245](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-245)

ordinibus, quo pacto ab ipso deo proficiuntur. Tertia de diuinis animis. Quarta de ijs, quæ circa materiã fiunt, quomodo à supernis causis producuntur. Quinta de materia prima, quemadmodum suapte natura specierum est expers, & à primo uno dependet. Illud insuper aduertendum est, quod in hoc dialogo cum dicitur unum, Pythagoreorum more quæq; substantia à materia penitus absoluta significari potest, ut deus, mens, anima. Cum uero dicitur aliud & alia, tam materia, quam illa quæ in materiam fiunt, intelligere licet. His ergo præmissis atq; seruatis, ad ipsum dialogum ueniamus.

Vnum
Aliud & alia

PARMENIDES, VEL DE VNO RERVM

OMNIVM PRINCIPIO, ET DE IDEIS.

CEPHALVS, ADIMANTVS, ANTIPHO, GLAVCO, PYTHODORVS, SOCRATES, ZENO, PARMENIDES.

VM domo è Clazomenis Athenas profecti essemus, iuxta forum Adimantum & Glauconem offendimus. Et manum meamprehensens Adimantus, Salue, inquit, ô Cephale, & si quo indiges quod nostræ facultatis sit dic: Atego, inquam, ad id ueni, quia uestra opea indigebo. Expone, inquit, quid sit quo indiges. Tum ego, Fratri uestro germano quod nomen erat non enim memini. Erat enim ferme puer, quando primũ huc è Clazomenis accessi. longum uero intercessit temporis interuallum. Patri tamen eius Pyrilampes nomen fuisse arbitror. Prorsus, inquit, ipsi uero nomen Antipho. sed quid potissimum quæris. Hi, inquam, conciuces mei ardentes sunt sapientiæ amatores, audieruntq; hunc Antiphonem diu Pythodoro Zenonis socio familiariter usum, rationes quas quondam Socrates, Zeno, atq; Parmenides inuicem pertractarũt, cum à Pythodoro frequentius accepisset, memoria retinere. Vera, inquit, dicis, Has itaque audire desideramus. Haud difficile est, inquit, nam dum esset adolescentulus, eas diligenter meditabatur. Nunc uero apud auum, cui idem est nomen, circa rem equestrem ut plurimum uersatur. Cæterum, si opus est, ad eum proficiamur. modo enim hinc domum abiit. habitat autem prope in Melita. Cum hæc dicta fuissent, accessimus, domiq; inuenimus Antiphonem frenum quoddam aptandum fabro tradentem. Postquam uero ad illo discessit, & fratres aduentus nostri causam retulerunt: agnouit me quod prius illuc accessissem, & complexum me salutauit. Nobis autem orantibus, ut disputationem illam referret, primo quidem recusabat. esse enim operæ non mediocris. deinde tamen exposuit. Dicebat ergo Antipho, Pythodorum narrasse, Zenonem atq; Parmenidem uenisse quondam ad magnorum Panathenæorum celebritatem, & Parmenidem iam senem atq; canum, aspectu decorum fuisse, annos ferme quinq; & sexaginta ætatis agentem: Zenonẽ uero annos penè quadraginta natum, procerò insuper, & grato corporis habitu: dicebatur autẽ in delicijs Parmenidi esse. Diuertisse uero apud Pythodorum extra mœnia, in Ceramico, ac eodem aduẽrasse Socratem, aliosq; cum Socrate plurimos scripta Zenonis audire cupientes: tunc enim primum ab illis aduecta. Socratem uero eo tempore admodum iuuenem extitisse. legisse autem illis Zenonem ipsum. Parmenidem enim forte extra domum fuisse. Ac parum superfuisse legendum Pythodorus aiebat, cum intrasset domum ipse unã cum Parmenide & Aristotele, qui de triginta uiris unus fuit. Itaq; pauca quæ legenda restabant, audisse: Veruntamen à Zenone prius omnia percepisse.

Occasio
dialogi

OCRATEM igitur, cum ea audiisset, primam primi sermonis hypothesisim relegere iussisse: ac ea lecta, sic intulisse. Quomodo id dicis, ô Zeno, si multa sunt quæ sunt, oportere ea similia, atq; dissimilia esse. est enim impossibile. Neq; enim uel dissimilia similia, uel similia dissimilia esse possunt. Nonne sic dicis? Sic certe, respondisse Zenonem. Nonne si impossibile est, dissimilia similia, aut similia dissimilia esse, impossibile est etiam multa esse? Nam si multa essent, impossibile quiddam eis accidat, Num hoc sermones tui uolũt? neq; aliud quicquã intendunt: quã per omnia asserere non esse multa, huiusq; ipsius unamquãq; rationem coniecturam esse putas, ac totidem coniecturas attulisse te censes, quot rationes attulisti quòd multa non sint? Sicne dicis? An ipse non recte percipio? Immo respondisse Zeno-

f nem

nem, optime quid hæc scripta sentiant, intellexisti. Intellego dixisse Socratem ô Parmenides, quod Zeno hic non amicitia solum conspirare uult tecum, sed ijs etiam quæ composuit. Idem enim quodammodo quod & tu scripsit: uerum permutatione quadam nos decipere tentat, quasi aliud quam tu dicat. Nam tu in poematibus unum uis esse hoc totum quod est, atq; huius argumenta quam pulcherrima exhibes. Hic uero multa esse negat, coniecturas & ipse permultas ac ualidas præbens. Dum ergo alter unū dicit, alter nō multa, & eum in modum uterq; loquitur, ut non uideantur idem inferre, cum tamen eadem fermè dicāt, uidentur nobis ista supra nos dici. Ita est ô Socrates, dixisse Zenonem non omnino tamen rem tenes, quamuis ceu canes Lacenæ bene insequeris & uestigas dicta. Primum enim hoc te fallit, quod se tollant idcirco scripta, ut si, quod tu putas, ceteri consequi non possint, magnum quiddam sit nobis cōfectum. Sed quod quæsitum tu putas, ultro sic euenit. Sunt enim hæc reuera cōscripta in suffragium Parmenidis, aduersus eos qui illum carpere nituntur, dicentes: si quidem unum sit omne, ridicula plurima huic opinioni, ac etiam sibi penitus repugnantia euentura. Oppugnat igitur eos scriptum hoc qui multa esse uolunt, ac plura uicissim obijcit, ut pateat multo absurdiora ex opinione illorum sequi, quod scilicet multa sint, quam ex opinione Parmenidis quod sit unum, si quis diligenter examinarit. Ob hanc itaq; contentionem in ipsa iuuentute librum composui, quem furripiens quispiam edidit antequam consulare mihi liceret an ædendus esset in lucem nec ne. Id ergo te fugit ô Socrates, quod existimas non iuuenili contentione, sed senili ambitione scriptam fuisse. Veruntamen, ut dixi, non inepte coniecisti. Accipio, inquit Socrates, & puto sic se, ut dicis, habere.

DE IDEIS QVAEDAM

SED hoc mihi respōde, putas ne esse per se speciem quandam similitudinis? & huic aliam quandam contrariam dissimilitudinis speciem? in quibus duabus & ego & tu participemus, & alia quæ utiq; multa uocamus? atq; ea quæ cunq; in similitudine participant similia fieri eatenus quatenus participant? quæ uero dissimilitudine dissimilia, & quæ utrisq; utraq;? Quod si omnia utrisq; contrarijs existentibus participant, in eo quod utroq; participant, similia & dissimilia inter se sunt, quid mirum? Si quis enim ipsa similia dissimilia esse diceret, uel dissimilia ipsa similia, monstrum quoddam, ut arbitror diceret. Sin autem participantia in utrisq; quispiam utraq; pati assereret, nihil mihi ô Zenon mirandum esse uideretur. Neq; etiam id mirarer, si quis cuncta unum diceret ex eo quod in uno participant, atq; hæc eadē rursus multa, quia multitudinē quoq; participant. At si quod ipsum unū est, hoc ipsum multa esse ostenderit, & ipsa multa unum, iam summopere admirabor. Ac de cæteris omnibus eodem modo. Nam si genera ipsa, & species in seipsis ista contraria recipere dicat, admiratione profecto dignum erit. Etenim si quis me unum ac multa esse demonstrat, nihil mirum, si quidem uolens multa me asserere, dixerit alia esse dextera mea, sinistra alia, alia anteriora, alia posteriora, & superiora deniq; ac inferiora similiter: multitudinis quippe, ut arbitror, particeps ipse sum: unum uero me ostendere uolens, dixerit, quod è nobis qui septem sumus, ego unus homo sim, unius particeps, similiter nihil mirum. Quamobrem uera utraq; affirmantur. Si ergo quispiam talia conetur unū & multa eadem demonstrare, lapides uidelicet, ac ligna, & reliqua huiuscemodi, unum & multa ipsum ostendisse fatebimur, non tamen unum multa, neq; multa unum, neq; mirabile quippiam dixisse, sed quod omnes confiteremur. At si quis eorum quæ paulo ante dixi, primū quidem species ipsas secundum seipsas seorsum distingueret, ueluti similitudinem, dissimilitudinem, multitudinē, unum, statum, motum, ceteraq; huiusmodi, deinde in seipsis ista commisceri secerniq; posse assereret, obstupescerem equidem ô Zenon. Et si ea quæ scripsisti, ut uirum fortem decet, pertractata esse reor, multo tamen magis mirarer atque lætarer, si quis posset hanc eandem quæstionem in ipsis speciebus penitus implicitam quemadmodum in rebus quæ uidentur expositum est, ita & in ijs quæ ratione comprehenduntur, clarius explicare. Dum hæc Socrates diceret, aiebat Pythodorus se putasse Parmenidem & Zenonem in singulis esse aduersus Socratem indignatos, eos autem summa quadam attentione auscultasse, ac frequenter alterutrum respicientes subrilisse, quasi Socratem admirantes. Vnde cum finem Socrates loquendi fecisset, dixisse Parmenidem.

O So-

O Socrates, quàm dignus es admiratione propter impetum illum disputandi.

VERVM mihi dicas oro. Tu ita, ut dicis, seorsum quidem ipsas species discreuisti, seorsum etiam speciebus participantia, uideturq; tibi quiddam esse ipsa seorsum similitudo, cuius & nos participes sumus, & quiddam seorsim unum, quiddam seorsim multa, & omnia quæcunque nuper à Zenone audisti. Mihi quidem uidetur, Socratem respondisse. Num talia quædam inquis, rogasse Parmenidem, ceu iusti speciem quandam ipsam per seipsam, & pulchri, & boni, atque omnium denique talium? Prorsus. Nunquid speciem hominis seorsum à nobis, & cæteris eiusdem generis, & ignis etiam, & aquæ speciem? Sæpenumero, inquit Socrates, in hac sum ambiguitate uersatus, utrum de ijs perinde ut de superioribus dicendum sit, an secus. Vtrum de ijs etiam dubitasti, ô Socrates, quæ ridicula fortè quis putet, sicut de pilis, lutoue, & macula, & alijs ignobilissimis rebus atque uilissimis? num ambigis utrum ponenda sit horum cuiusque separata species, aliud quiddam ab illis existens, quæ nos pertrctamus, an non? Nullo pacto, inquit Socrates: sed quæ uidemus hæc & sunt, speciem uero quandam illorum esse putare, fortè nimis ridiculum esset. Aliquando tamen hæc me cogitatio perturbauit, ne quid fortè sit in omnibus idem: sed ubi paulisper institi, inde rursus discessi, metuens ne in nugas nullis unquam uerbis explicandas meus perirem. Vnde reuersus ad ea quæ species habere prædiximus, circa illa iam uersor. Iuuenis adhuc es, ô Socrates, necdum te Philosophia complexa est. Amplectetur autem, ut mea fert opinio, quando nihil istorum neglexeris, nunc uero ad opiniones hominum ob ætatem respicis.

HOC igitur mihi dic. Videntur ne tibi, ut aiebas, species quædam existere, & ea quæ illis participant, illarum cognomenta sortiri: ueluti similitudine participantia similia, magnitudine magna, pulchritudine atq; iustitia, pulchra & iusta uocari? Et maxime quidè, inquit Socrates. Nonne quodcūq; speciei particeps sit, uel totam speciẽ, uel partẽ participat? An est alius præter istos participandi modos? Et quis alius? Socrates ait. Vtrum uidetur tibi tota species in unoquoq; multorum esse una existens: an aliter? Quid prohibet esse unam? Vnum ergo & idem in multis seorsum positis totum simul unum erit, atq; ita ipsum à seipso seorsum existet. Nequaquam, inquit Socrates. Verum sicut dies unus denique ubiq; semel adest, nec ipse tamen à seipso secernitur, ita nil prohibet quamlibet speciem unam & eandem simul multis adesse, nec tamẽ à seipsa secerni. Belle ô Socrates unum idem simul in multis ostendis, ac si multos homines uel tegens, dicas unum in multis totum esse. nonne tale quiddam dicis? Forsitan. An ergo totum uelamen singulis, uel pars eius alia alteri aderit? Pars. Diuisibiles igitur, inquit, ô Socrates, species erunt, & quæ illis participant, partem capient, nec amplius in quolibet tota, sed pars cuiusq; unum erit. Sic apparet. Quid igitur, nunquid dicis unam speciem reuera & diuidi, & unam esse? Nullo modo. Considera itaque, si ipsam magnitudinem partiaris, & unumquodq; plurium magnorum parte magnitudinis minore quàm ipsa sit, magnum erit, nonne procul à ratione uidebitur? Prorsus. Quid uero, ipsius æqualis parte unumquodq; paruum participans, habebit quo minore existente quàm ipsum æquale, id quod habet æquale alicui sit? Impossibile. Sed & aliquis nostrum ipsius parui partem habebit, qua ipsum paruum maius est, quippe cum ea pars ipsius existat, atq; ita ipsum paruum maius erit. id autem cui ablata pars adijcitur, minus erit, & nihilo maius quàm antea fuerit. Istud inquit fieri non posse. Quo igitur modo, ô Socrates ait, cætera speciebus participabunt, cum nec secundum totas, neq; secundum partes participare queant. Per louem non leue quiddam hoc ad determinandum mihi quidem uidetur. Ad illud autem quid ais? Quodnam? Reor te idcirco quamlibet speciem putare unam, quia cum plura quædam magna abs te uidentur, una quædam forsitan idea tibi uidetur omnia perspiciẽti, unde ipsum magnum unum esse putas. Vera dicis. Quid si ipsum magnum atque alia quæ magna sunt animo, eodem modo consideres per omnia? nonne unum quiddam magnum iterum apparebit, quo hæc omnia magna uideri necesse est? Apparet. Idcirco alia iam magnitudinis species præter ipsam magnitudinem, & participantia magnitudine, iterum elucebit, & in ijs omnibus alia rursus, qua uniuersa sint magna, nec amplius unaquæq; species una erit, sed numero

potius infinita. At forsitan, inquit Socrates, quolibet harū specierum notio quaedam est, nec alibi esse quā in animis potest, sic enim unaquāque una erit, nec contingent quae tu dicebas. Quid ergo? inquit, quolibet notio una est? notio autē nullius notio? At hoc impossibile. Sed cuiusdam? Cuiusdam sanē. Existētis uel nō existētis? Existētis. Num unius cuiusdam, quod notio illa in omnibus sequens intelligit, ideam unam? Prorsus. Præterea nōne species erit, hoc quod intelligit unum esse, semper in omnibus eadem? Necessarium hoc quoque uidetur. Quid uero? inquit Parmenides, an nō necesse est, cū cætera speciebus participant, ex notionibus unū quodque constare, & intelligere singula? uel cū sine notionibus, nihil tamen intelligere? Sed neque id, inquit, rationem habet, uerum quod maxime sic ista mihi se habere uidentur, has quidem species tamquam exemplaria in natura consistere, cætera uero ipsi similia fieri, atque esse simulacra, nec aliter ista speciebus participare, quod illis similia fiunt. Si quid igitur, ut ais, speciei simile est, nū possibile est speciem ipsam non esse similem eius quod ipsi simile factum est, quatenus ipsi factum est simile? An cogitari potest simile non esse simili simile? Nō certe. Simile autem nōne eiusdem speciei necessario particeps est, cuius & illud cui simile sit? Necesse est. At quo similia participantia similia fiunt, nōne illud ipsa species erit? Omnino. Non igitur potest quicquam speciei simile esse, nec species alteri. Nam præter ipsam speciem, species alia semper emergeret: quod si illa cuiquā sit similis, alia rursus, nec unquam progressus iste cessabit, quin noua species semper occurreret, si species participantis similis sit. Verissima loqueris. Non ergo per similitudinem cætera speciebus participant, sed alius quidam præterea querendus est participandi modus. Apparet. Cernis o Socrates quanta sequitur ambiguitas, si quis species quae species sunt, ipsas secundum se distinguat? Et maxime, inquit, scito insuper te nondum, ut ita dixerim, comprehendere, quanta sit difficultas, si unamquāque rerū speciem segregatam ab alijs ponas. Quomodo id, inquit? Multa quidē alia sunt: sed hoc est maximum: quia si quis illas neque nosci oportere contendat, cum sint tales quales esse debere species dicimus, eum sanē qui ista dicat, nemo possit redarguere, nisi multarum rerum peritus & ingeniosus sit, qui isthuc contendat, paratusque præterea sequi demonstrantem, & plurima longa ambage inferentem. persuaderi autem non poterit, qui ignotas illas esse contendat. Cur, o Parmenides, ait Socrates. Quoniam o Socrates & te arbitror, & quemuis alium quicumque essentiam quandam ipsam secundum se existentem ponit, eam in nobis esse non fore concessurum. Quo enim pacto, inquit Socrates, ipsa secundum se ipsam esset? Recte loqueris. Nōne igitur quotcumque ex ideis inuicē respiciunt quae sunt, ipsae ad seipsas essentiam habent, non autem ad ea quae circa nos sunt, seu simulacra, siue quomodocumque illa quispiam nominet, quibus nos participantes singula esse denominamur? Quae uero circa nos sunt illis equiuoca, ipsa similiter ad seipsa non ad species sunt, & sui ipsorum non illarum quaecumque rursus similiter nuncupantur. Quomodo dicis? inquit Socrates. Veluti si quis nostrum alicuius dominus aut seruus sit, non ipsius domini quod dominus est, seruus existit, neque ipsius serui quod seruus est, dominus est qui dominus dicitur: sed haec utraque est tanquam homo. Ipsa uero dominatio seruitutis ipsius existit id quod est, & ipsa iterum seruitus eodem modo ipsius dominationis est seruitus: nec ea quae nobis insunt ad illa, nec etiam quae illic sunt, ad nos referuntur: sed, ut dixi, ipsa sui ipsorum & ad seipsa sunt, & quae hic sunt similiter ad seipsa respiciunt. Intelligis ne quod dico? Prorsus intelligo. Nōne & scientia ipsa quod scientia est, illius ipsius quod est ueritas, scientia est? Omnino quidem. Quolibet rursus scientiarum quae est quod est, alicuius existentium est scientia, an non? Profecto. Scientia uero nostra, nōne ueritatis quae circa nos, scientia erit? Et rursus, unaquāque nostra scientia, uniuscuiusque eorum quae circa nos sunt scientia? Necesse est. Veruntamen ipsas species neque nos habere, neque circa nos esse posse assentiris? Non profecto. Nunquid scientiae specie genera singula noscunt? Certe. Quam speciem nos haud habemus. Non certe. Nulla igitur species a nobis cognoscitur, cum ipsius scientiae participes minime simus. Non apparet. Ignotum itaque nobis ipsum pulchrum, & ipsum bonum est, & omnia denique quae ut ideas esse supponimus. Videtur. Considera & hoc etiam grauius. Quidnam? Num fateris si est ipsum quiddam scientiae genus, multo id præstantius futurum hac nostra scientia, & ipsam pulchritudinem ac reliqua eodem pacto. Immo. Nōne si quid aliud est ipsius scientiae particeps,

Ipsum pulchrum & ipsum bonum nobis ignotum

nullum

nullum nisi deum dices supremam habere scientiam? Necessè est. Num poterit deus cum ipsam scientiam sit amplexus, hæc nostra dignoscere? Cur non? Quoniam, inquit Parmenides, confessi sumus, ô Socrates, neque species illas ad nostra uim habere quam habent, neque nostra etiam ad superna, uerum utraq; ad seipsa referri. Consensimus plane. Ergo si apud deum suprema ipsa dominatio est, atque ipsa suprema scientia, nunquam aut dominatio ipsa nobis dominabitur, aut ipsa scientia nos, uel aliud nostrorum quicquam cognoscet: sed & nos similiter dijs minime imperabimus imperio nostro, neque diuinum quicquam scientia nostra percipiemus. Et illi item eadem ratione nec nostri erunt domini, neque res humanas cum dij sint, animaduertent. At nonne ualde mirabilis, inquit, hic sermo uidebitur, si quis deum cognitione priuauerit. Hæc quidem, ô Socrates, inquit Parmenides, aliaq; præter hæc multa necesse est speciebus contingere, si quidem hæ rerum ideæ sint, & aliquis unamquamque harum, cum ex se sit, ab alijs separet. Vnde uacillat quisquis hæc audit, ac dubitat, ne fortè ideæ nihil sint omnino: uel si sint, necesse sit eas humanæ naturæ ignotas esse, adeo ut qui hæc dicit, cum dixisse aliquid uideatur, mox illud ut paulo ante patebat, mirum & incredibile uideri. & uiri admodum ingeniosi esse, percipere posse quodnam sit ipsum per se cuiusque genus, & ipsa secundum se essentia cuiusque. necnon mirabilioris uiri officium esse hæc postquam inuenerit, alios docere posse, sufficienter omnia discernentem. Assentior ô Parmenides, inquit Socrates: quæ enim dicitis, menti meæ mirifice consonant. Veruntamen, inquit Parmenides, si quis prædictis rationibus motus species rerum existentium auferat, neque speciem ipsam uniuscuiusque distinguat, haud sanè reperiet quò conuertat intelligentiam, cum non permiserit ideam uniuscuiusque rerum existentium eandem semper existere, & in hunc modum differendi etiam facultatem funditus subuertet. Talem quandam rationem tu quoque præcipue sensisse mihi uideris. Vera dicitis. Quid itaque de philosophia facies? quò his ignoratis te uertes. Haudquaquam discernere id in præsentia uideor. Priusquam te exercitaris ô Socrates, definire aggredieris quid pulchrum, iustum, bonum, & aliarum quælibet specierum. hoc enim pridem animaduerti, hic te audiens unà cum hoc Aristotele disputantem. Pulcher sanè atque diuinus, mihi crede, impetus iste tuus, qui ad rationes se fert. Cæterum collige te ipsum, diligentiusq; te in ea facultate exerce, quæ inutilis esse uidetur multis, & quædam garrulitas nuncupatur, dum iuuenis es, alioquin te ueritas fugiet. Quis est igitur exercitationis huiusce modus Parmenides? Ille, inquit, quem à Zenone audisti. Sed etiam illud tuum aduersus hunc dictum miratus sum, cum diceres non in ijs quæ oculis percipiuntur, eorumque errore cogitationem sistere oportere, sed ad ea conscendere, quæ quis maxime ratione comprehendere, ac uere esse putaret. Quia mihi uidetur, inquit, non esse arduum, hoc pacto similia uidelicet, atque dissimilia, ceteraue quæ rebus existentibus competunt, explicare. Et probe quidem dixisti. Est autem præter hoc, illud etiam obseruandum, ut non modo si est aliquid supponas, ac deinde quæ proueniunt ex suppositione consideres: uerum etiam si non sit, supponas, si modo recte exercitari uelis. Quo pacto id ais? Verbi causa, si uelis circa istam suppositionem quam Zeno inuexit, si multa sunt, quid euenturum est ipsis multis ad seipsa & ad unum, & unum ad seipsam & ad multa. At rursus si non sunt multa, iterum considerandum quid accidat uni atque multis, tum ad seipsa, tum inuicem. Et rursus si supposuerit esse similitudinem, uel non esse, quid potissimum ex utraque suppositione contingat, tam ijs quæ supposita sunt, quam cæteris omnibus ad seipsa pariter, atque inuicem. Eadem quoque de dissimilitudine ratio est, de motu, statu, generatione, corruptione, esse, atque non esse, & ut uno uerbo complectar, de quocunq; supponitur aut esse aut non esse, siue quamuis aliam passionem suscipere: consideranda sunt quæ ex suppositione proueniant ad se ipsum, & ad quodlibet aliorum quodcunq; elegeris, & ad plura, & ad uniuersa similiter, & alia rursus ad seipsa atque ad aliud quodcunq; assumpseris, siue ut existens, siue ut non existens ipsum posueris, si modo absolute exercitatus ueritatem sis penitus inspecturus. Arduum, inquit, opus narras, nec te omnino intelligo. Quin tu ipse inferis aliquid, illo ipso modo percurrens, ut clarius intelligam? Grande ô Socrates, onus seni imponis. Tunc Socrates, cur non ipse ô Zeno, hanc rem discutis? Cui Zeno subridens

respondit, Ipsum, ô Socrates, oremus Parmenidem, neq; enim leue quiddã est quod ait. An non uides quantum sit negocium quod iubet? Quid si plures essemus, haud sanè id postulare deceret. Indecorum nanq; huiusmodi quædam in conspectu multorum tractare, atq; id seni præcipue. Ignorant enim multi quod absq; hoc per omnia uelut discursu & errore impossibile sit mentis ueritati coniunctæ compotem fieri. Ego igitur ô Parmenides unã cum Socrate precor, ut & mihi etiam liceat tanto tempore transactio hæc audire. Cum uero hæc intulisset Zeno, aiebat Antipho dixisse Pythodorum, se quoq; & Aristotelem, ac reliquos omnes obsecrauisse Parmenidem, ut quod dixerat, demonstraret, neq; aliter faceret. Tunc demum Parmenides, necesse est, inquit, obtemperare, & si mihi uideor in id quod passus est Ibycius equus, incidere. Cui & athleta & seniori, curruum subituro certamen, & propter experientiam euentuum extimescenti, Ibycus ipse se conferens, inuitus, inquit, & ipse iam senex ad amores regredi cogor. Eadem ratione ego mihi admodum trepidare uideor, cum cogito quo pacto iam grandis natu tam profundũ disferendi pelagus transnatare queam. Obsequendũ tamen, cum & Zeno ipse roget: ijdem enim sumus. Vnde igitur incipiemus? quidue primum ponemus? An uultis postquam negociosum ludum ingressi sumus, à me ipso mea q; positione in primis exordiar, de ipso uno, inquam, siue unum sit, siue non, quid accidat? Prorsus, inquit Zeno. Quis igitur mihi respondebit? An iunior? minus enim negocij præbebit: & quæ ipse sentit, maxime respondebit, ut eius responsio minus me defatiget. Paratus sum, ô Parmenides, Aristoteles inquit, me nanq; significas, dum iuniorem respondere iubes. Sed age, ut lubet, interroga me, tanquam libentissime responsurum.

DE VNO

Prima suppositio, si unum sit, que intelligenda est si unum Nam uerbũ Est, apponitur gratia orationis

Rationes quib. pelli tur idẽ esse in se

Latio & alteratio motus soli sunt

A E igitur si unum est, non utiq; multa erit ipsum unum. Qui sit enim? Neque igitur partem esse illius aliquam, neque totum ipsum esse oportet. Cur nam? Pars utiq; totius pars est. Quid uero? Nonne totum est, cui nulla pars deest? Prorsus. Vtrinq; igitur ipsum unũ ex partibus esset, totumq; existens, ac partes habens. Necesse est. Vtrinq; rursus ipsum unum multa potius, q; unum esset. Verum. Oportet autem non multa, sed unum ipsum existere. Oportet sane. Itaq; nec totum erit, neq; partes habebit, si unum fuerit ipsum unum. Nõ certe. Si nullam habet partem, nec principium etiam, neq; finem, neq; medium habebit. partes enim ipsius hæc essent. Probe. Quin etiam principium & finis, termini cuiuslibet sunt. Quid nisi Infinitum igitur ipsum unum, cum principio sineq; careat. Infinitum. Ergo & absq; figura: neq; enim rotundi, neq; recti particeps est. Cur? Rotundum porrò id est, cuius extrema undiq; à medio æque distant. Id nempe. Rectum uero cuius medium extremis utrisq; e regione est. Sic est. Nonne partes haberet ipsum unum, multa q; esset, si recta uel circularis figuræ esset particeps? Omnino quidem. Idcirco neq; rectum est, neq; rotundum, cum partes etiam nullas habeat. Recte. Quin etiam cum tale sit, nusquam est. nam neq; in alio, neq; in seipso esse potest. Quamobrem? Si in alio esset, circulo quodam ab eo in quo esset, cõcluderetur, passimq; ab illo, ac multis partibus tangeretur. At cum unum impartibile sit, & rotunditatis expers, impossibile est multifariã circulo tangi. Impossibile. Sin in seipso esset, ipsum seipsum cõplecteretur, non aliud quiddam quàm ipsummet existens: siquidem in seipso sit. non enim potest quicquam in aliquo esse, quia ab illo etiam cõprehendatur. Impossibile certe. An non aliud quiddam esset ipsum ut comprehendens, aliud ut comprehensum? nunquam enim idem ipsum totum utraq; hæc simul pateretur & ageret. quo fit, ut ipsum unum, non unum ulterius, sed duo sit. Est ut dicis. Nusquam igitur est ipsum unum, quandoquidem nec in alio, nec in seipso est. Nusquam. Considera, quæso, num quod huiusmodi est, aut stare, aut moueri possit. Quid nisi possit? Quoniam quod mouetur, uel fertur, uel alteratur. hi quippe soli sunt motus. Est. Si ipsum unum ex eo quod est alteretur, impossibile est iam esse unum. Impossibile. Idcirco secundum alterationem non mouetur. Non, ut apparet. Nunquid secundum progressionem? Fortassis. Atqui si ipsum unum feratur, uel in eodem motu spherico circumfertur, uel locum alium ex alio mutat. Necesse. Nonne quod circulo circumfertur, in medio

dio consistere oportet, atque alias sui partes quæ circa medium uoluantur, habere? Cui ue-
 ro nec medium, neque pars ulla conuenit, quomodo id cogitari potest in circulo circa me-
 dium uolui? Nullo pacto. An locum transiens, alias alibi fit, atque ita mouetur? Fortè.
 Num esse ipsum in aliquo, ut impossibile iam redargutum est? Est. An non multo magis
 impossibile ipsum in aliquo fieri? Nō intelligo satis. Si in aliquo aliquid fit, necesse est nō
 dum in illo penitus esse, si quidem adhuc in illo continue fiat: nec etiam extra illud pro-
 fus extare, si quidem in eo iam fiat. Necesse est. Si ergo aliud quicquam hoc patitur, id so-
 lum patitur, cuius partes aliquæ sunt. partim enim in illo iam est, quod patitur, partim in-
 terim extra, quod autem nullis partibus constat, nunquam in aliquo totum esse, ac totum
 simul abesse poterit. Vera. Quod uero neque partes habet ulla, neque totum est, multo ma-
 gis etiam impossibile est, siue secundum partes, siue secundum totum alicubi fieri. Appa-
 ret. Ergo nec aliquo pergens, nec alicubi ingrediens locum mutat, neque in eodem reuolu-
 tum, neque etiam alteratum. Non uidetur. Secundum quemlibet igitur motum immobile
 est ipsum unum, immobile. Præterea ipsum unum in nullo esse posse asseuerauimus. As-
 seuerauimus. Haud igitur aliquando in eodem est. Quamobrem? Quoniam iam in illo es-
 set, in quo eodem est. Prorsus. At uero nec in seipso, neque in alio ipsum unum esse pote-
 rat. Non certè. Nunquam igitur ipsum unum in eodem existit. Nunquam ut uidetur.
 Quod uero nunquam in eodem existit, neque quietem agit, neque stat. Neque enim possi-
 bile est. Idcirco ipsum unum nec stare, neque moueri uidetur. Non apparet. Item nec al-
 teri, neque sibi ipsi etiam idem est, rursusque nec à seipso, nec ab alio quodam alterum. Quid
 ita? Si à seipso alterum sit, ab uno alterum esset, nec esset unum. Vera. Et si alteri idem fue-
 rit, illud quidem erit, nec ipsum quod est, quapropter nec ulterius erit ipsum quod unum,
 sed aliud quiddam præter unum. Sic est. Ideo idem alteri uel à semetipso alterum dici nun-
 quam debet. Nunquam planè. Sed neque alterum ab alio esse potest, donec unum est: ne-
 que enim uni congruit, ut ab aliquo alterum sit, sed soli ei quod alterum est ab alio. Alteri
 autem nulli conuenit. Probe. Ex eo igitur quod unum est, non erit alterum. An putas?
 Nequaquam. Quod nisi hoc, non seipso: si non seipso, neque ipsum. Ipsum uero nullo mo-
 do alterum existens à nullo alterum est. Recte. Neque sibi ipsi idem erit. Cur non? Non
 ea est ipsius unius natura, quæ ipsius eiusdem natura est. Quare? Quia nondum quum
 idem sit aliquid alicui, unum efficitur. Qua de causa? quod multis idem sit, multa, non u-
 num fieri necesse est. Verum. At si ipsum unum atque ipsum idem nihil discreparent, quo-
 ties quid idem fieret, unum quodque semper efficeretur: quotiesque unum, semper & idem.
 Et maxime quidem. Quapropter si ipsum unum sibi met idem fuerit, non unum sibi exi-
 stet: atque ita unum existens, non unum erit. Impossibile id quidem. Impossibile igitur
 ipsum unum, aut alterum ab alio, aut sibi ipsi idem esse. Impossibile. Hac itaque ratione u-
 num, nec idem, nec alterum, aut sibi, aut alteri esse poterit. Non profecto. Sed neque simi-
 le, neque dissimile cuiquam, aut sibi, aut alteri. Quam ob causam? Quia simile est, cui idem
 quiddam accidit. Nempe. Ipsum tamen idem ab uno natura secerni ex ante dictis appa-
 ruit. Apparuit certe. Veruntamen si quid præter id quod est unum esse, ipsum unum reci-
 pit, patitur iam plura esse quam unum. Id autem impossibile est. Ita. Ob hanc causam nun-
 quam ipsum unum, idem esse uel sibi uel alteri patitur. Non uidetur. Ergo nec simile aut
 sibi met aut alteri esse potest. Sic apparet. Nihilo tamen magis esse alterum sustinet. ete-
 nim plura quam unum esse contingeret. Plura sanè. Quod alterum uel à se, uel ab alio fit,
 dissimile quoque aut sibi ipsi, aut alteri cuidam efficitur. quippe cum illud etiam quod idem
 esse recipit, simile fiat. Probe. Vnde ipsum unum cum nullo modo susceperit alterum, nū-
 quam quoque dissimile siue sibi met, siue alteri fiet. Nunquam profecto. Quamobrem
 nec simile, neque dissimile unquam aut sibi aut alteri ipsum unum est. Non, ut uidetur.
 Præterea cum huiusmodi sit, nec æquale etiam, nec inæquale cuiquam uel sibi uel alteri.
 Quid ita? Quod æquale est, earundem mensurarum est, quarum & illud cui æquale dicitur.
 Sic est. Quod maius est uel minus, quo ad illa quibus cōmensurable est, minoribus qui-
 dē plures mēsuras habet, maioribus autem pauciores. Certe. Quibus autem incōmensur-
 rabile, quo ad hæc quidem minorum, quo ad illa uero maiorum mensurarum erit. Quid ni?
 Nōne impossibile est, quod nullo modo ipsius eiusdem est particeps, aut mensuras eas-
 dem, aut aliud quoduis idem sortiri? Impossibile. Itaque nec sibi, nec alteri erit æquale.

Quod circū
lo mouetur
in medio cō
sistere

Patitur per par-
tes

Alia est na-
tura unius
quā eiusdē

Æquale quā

quippe cum mensuris eisdem non utatur. Minime, ut apparet. Quinetiam si pluribus aut paucioribus mensuris circumscribetur, totidem partibus quot & mensuris constabit: rursusque non amplius unum erit, sed tot potius, quot & mensurae insunt. Recte. Quod si unius mensurae sit, aequale utique ipsi mensurae fieret. Veruntamen impossibile esse apparuit ipsum unum aequale cuiquam esse. Apparuit certe. Quod igitur nec unius mensurae est particeps, neque multarum, neque etiam paucarum, nec ullo modo ipsius eiusdem, nunquam sibi ipsi, ut uidetur, erit aequale, nec etiam alteri, nec maius praeterea aut minus uel semetipso uel alio. Sic profus se habet. An forte antiquius aut iunius aliquo uel etiam coaetaneum ipsum unum apparet? Quid prohibet? Id sane. Quoniam si eandem aetatem uel seculum uel cum alio quopiam aget, aequalitate & similitudine temporis participabit. ostensum est tamen, nec aequalitatem, nec similitudinem ipsi uni ullam adesse posse. Ostensum profecto. Nonne hoc quoque diximus, nec inaequalitatis neque dissimilitudinis compositos existere? Quam maxime. Quo igitur pacto quod huiusmodi est, senius aut iunius aliquo uel aetate par ulli esse poterit? Nullo modo. Ergo ipsum unum non iunius, non senius, non aetate par aut ad seipsum aut ad aliud erit. Non apparet. Item nec in tempore etiam ullo pacto ipsum unum cum tale sit, erit unquam. Etenim necesse est quicquid est in tempore, seipso semper senius fieri. Necesse. Et quod senius, semper iuniori senius. Cur non? Itaque quod seipso fit senius, seipso etiam simul iunius fit, siquidem aliquo senius esse debet. Quomodo dicitis? Hoc modo. diuersum alterum alteri nihil fieri oportet, diuersum quum iam sit, sed iam existentis iam esse, praeteriti praeteriisse, futuri fore. eius uero quod fit, nec praeteriisse, nec fore, nec esse, diuersum est: sed fieri, nec aliter esse. Necesse est. At uero senius oppositum quiddam est iuniori, nec alteri penitus ulli. Est. Quod ergo seipso fit senius, necesse est simul quoque seipso iunius fieri. Videtur. Quinetiam nec longiori seipso tempore, neque breuiori fieri, sed per aequale semper tempus secum ipso fieri, & esse, & fuisse, futurum esse, ac fore. Necessaria quoque haec sunt. Necessarium ergo uidetur, quodlibet eorum quae in tempore sunt, atque hoc tali participant, eandem secum ipso aetatem agere, ac senius seipso simul & iunius fieri. Apparet. Ipsi uero uni nulla profus ex his passionibus accidit. Nulla. Nullius ergo temporis particeps, nec in aliquo tempore. Non sane ut ratio dicat. Quid igitur? ipsum erat, fuit, fiebat, nonne participationem temporis quandoque praeteriti significare uidentur? Quinimodo. At uero erit, fiet, factum fuerit, an non futurum nobis de

Verbū Est, signant? Futurum. Est autem & fit, praesentis sunt temporis notae. Omnino quidem. Si Fuit &c. cōsi ergo ipsum unum nullo profus participat tempore, nec fuit unquam, nec fit, neque est, neque significat tē que fiet, neque factum erit, neque erit. Verissima haec sunt. Num potest quicquam essentia aliter quam secundum istorum aliquod participare? Non aliter. Nullo modo igitur est ipsum unum. Haudquaquam uidetur. Non itaque ita est ut sit unum. esset enim iam ens & essentia particeps: imo ut uidetur ipsum unum neque unum est, neque est, siquid huic rationi credendum. Apparet. Et uero quod non est, num est uel ipsi uel ipsius aliquid? At quomodo? Non itaque nomen illi est, non sermo, non scientia quaedam, non sensus, non opinio. Non uidetur. Quapropter nec nominat, nec dicitur, nec opinione cogitatur, nec cognoscitur, neque ab aliquo ex his quae sunt, sentitur. Haud sane uidetur. An possibile est ista circa ipsum unum sic se habere? Non ut mihi uidetur.

Secūda sup
positio cir
ca unū si sit

IS ne igitur ad ipsius positionis principium redeamus, considerantes si quid forte redeuntibus nobis aliter se habere uideatur? Volo equidem. Nonne si ipsum unum est, confessi sumus quae circa illud eueniunt, cuiusmodi esse oporteat? Profecto. Meditare iterum a principio: unum si est, nunquid possibile est ipsum esse, essentia uero nequaquam participare? Impossibile. Essentia autem unius, non idem quod ipsum unum erit. alioquin si idem, non utique illius essentia esset, neque ipsum unum illa participasset, sed quoties proferret unum esse, simile quiddam significaretur, ac si unum unum diceremus. Nunc autem non est huiusmodi positio nostra, scilicet si unum, quidnam euenturum sit, sed si unum est, nonne ita? Profus sic est. Nonne ita dicitur, tanquam aliud significet ipsum est, aliud ipsum unum. Necesse. Nunquid igitur cum unum esse compendio dicimus, aliud ea oratio significat quam unam essentiam communicare. Omnino. Rursus itaque dicamus, unum si est, quidnam contingat. Age id aduerte. An non necesse hanc suppositionem ipsum unum eiusmodi praedicare quasi partes habeat? Quo
nam

nam modo: Hoc pacto. Si esse de uno ente dicitur, & ipsum unū de ente uno, est autem idem essentia & unum, eodem existente uno quod supposuimus, nōne necesse est totum quidem unum ens ipsum esse, eiusq; partes tam unū quā esse existere? Necesse. Vtrum uero utramque harum partium partem duntaxat appellamus? An partem totius partem prædicare oportet? Totius. Totum igitur est, quod unum est, ac partem habet. Penitus. Quid autem? num hæc partes unius entis, scilicet unum & ens, ita se inuicem deserunt, ut ipsi enti unum, & ipsi uni ens desit? Non certè. Igitur utraq; pars & unum simul & ens complectitur: adeò ut pars quælibet ex duabus saltem particulis constituatur: & secundum eandem rationem quæcunq; particula occurrit, utraq; semper in ea claudatur. etenim unum semper ens, & ens unum mutuis nexibus amplectitur. Vnde quum ubiq; in quauis particula duo emergant, necesse est nunquam unum existere. Omnino. Nōne hac ratione unum ens, infinita multitudo erit? Videtur. Age quæso, & hac perge. Quæ? Diximus unum essentia participare in quantum est? Diximus. Et ob hanc causam unum ens multa esse apparuit? Sic est. Quid autem, si ipsum unum quod essentia particeps esse diximus, ipsum secundum seipsum solum intelligentia cogitemus, seorsum ab illo quo participare prædiximus? nunquid unum solum apparebit? uel etiam multa hoc ipsum? Vnum solum puto. Consideremus iam & aliud quiddam. alterum quiddam esse necesse est ipsius essentiam, alterum uero ipsum. siquidem non essentia ipsum unum, sed ut unum, essentia participat. Necesse est. Quod si alterum essentia alterum unum, ipsum unum non ex eo quod unum, ab essentia alterum est: neq; essentia in quantum essentia ab uno est altera: sed per id quod est ipsum per se alterum, & ipsum per se aliud, altera sunt inuicem. Prorsus. Quamobrem ipsum alterum nec uni nec essentia idem est. Verum. Quid ergo? si ex istis elegerimus siue essentiam & alterum, seu essentiam & unum, siue unum & alterum, nōne in qualibet assumptione eliciemus aliqua quæ iure ambo appellari poterunt? Quo modo? Hoc modo inquam. licet ne essentiam dicere? Licet. Rursusq; dicere unum? Et istud. Nōne utrunq; illorum dictum est? Dictum utrunque. Quoties essentiam, & unū dico, an non ambo dico? Dicis. Et si essentiam atq; alterum, siue alterum atq; unum, nōne in ijs singulis ambo dico? Prorsus. Quæ uero ambo rectè appellata sunt, nunquid possunt ambo esse, neq; tamen esse duo? Nequaquam. At quæ duo sunt, cogitari ne ita possunt, ut non illorum utrunq; unum sit? Minime. Quoniam igitur ista simul duo sunt, idcirco unumquodq; unum existit. Videtur. Si unumquodlibet eorum est, & utrunq; unum mutuo quodam coniugio inuicem est connexum, nōne tria uniuersa resultat? Maxime. Tria uero nōne imparia, duo autem paria? Quid ni? Et cum duo sint, nōne necesse est etiam bis adesse: & cum tria, ter? siquidem duobus in est bis unum, tribus uero ter unum. Necesse. Duobus deniq; existentibus ac bis, necesse est duo bis esse: & tribus existentibus atq; ter, nōne necesse est rursus tria ter esse? Quid ni? Quid uero? tribus existentibus atq; bis, et duobus atq; ter existentibus, necesse est tria bis esse, ac bis tria? Necesse est omnino. Erunt igitur pariter paria, impariterq; imparia, necnon imparia pariter, & impariter paria. Certè. Si hæc ita se habent, num putas ullum numerum relinquere, qui non necessariò illic insit? Nullum. Idcirco si est unum, necesse est & numerum esse. Proculdubio. Item si numerus est, multa utiq; sunt, & infinita entium multitudo, aut nō infinitus numerus multitudine etiam particeps essentia fit? Maxime. Quod si totus ipse numerus est essentia particeps, una quæq; etiā particula numeri essentia participabit. Prorsus. Per omnia ergo quæ multa sunt, essentia distribuitur, nec ab aliquo eorum quæ sunt, abest, seu minimū hoc sit, siue maximum. Atq; id dubitare absurdū est. quo modo enim essentia ab aliquo eorū quæ sunt, abesse potest? Nullo. Diuisa est igitur quoad fieri potest in minima & maxima, atq; in omnia quæ quomodocunq; sunt, maximeq; omnium distributa, & infinita sunt essentia partes. Sic se res habet. Plurimæ igitur illius partes sunt. Plurimæ certe. Quid uero? est ne quicq; ex istis quod quidem pars essentia sit, nō tamen pars ipsa unum quiddā sit? At quo pacto id fieret? Verum postq;, ut arbitror est, necesse est ipsam semper quandiu est, unum aliquid esse, nihil autem esse impossibile est. Absq; dubio. Non solum ergo uniuersa essentia, sed illius etiam singulis partibus unum adest, partē nullam deserens, siue maior illa quidē, seu minor sit, siue quomodocunq; se habeat. Sic est. Nunquid cum sit unū, ubiq; simul est totū? Diligenter id considera.

An unum et ens sit idem

Quod unū circa essentiam etiā sit multa

Consi

Considero, atq; hoc esse impossibile uideo. Diuisum itaq; nisi totum. Neque enim aliter uniuersis simul essentia partibus, quam diuisum aderit. Sic est. Ceterum quod partibile est, necessariò totidem sunt, quot sunt partes. Necessariò. Hac de causa haud rectè paulo ante dicebamus essentiam in partes plurimas distributà: quippe cum nō in plures quam ipsum unum, sed pares discreta sit. Neq; enim ens uni, neq; unum enti deest, sed duo hæc potius per omnia penitus coæquatur. Omnino sic apparet. Ipsum itaq; unum ab essentia distributum, infinita multitudo est. Patet. Non modo igitur unum ens multa est, sed & ipsum unum ab essentia distributum multa esse oportet. Oportet sanè. Quinetiam ex eo quod omnes partes, totius partes sunt, terminatum secundum totum unum erit. An non comprehenduntur omnes à toto particulæ? Comprehenduntur. Quod autem comprehendit, terminus est. Est. Propterea unum ens, unum quodammodo est & multa, totumq; & partes, necnon finitum, & multitudine infinitum. Apparet. Nōne cum terminatum sit, extrema quoq; habet? Necessarium est. Præterea si totum est, principium mediumq; & finem habebit? Num totum aliquid absq; his tribus reperiri potest? Et si quid ipsorum ab eo quod unum distat, totum ne ulterius erit? Minime. Quamobrem principium mediumq; & finem unum habet. Habet. Medium uero æquo interuallo ab extremis undique distat, non enim aliter esset medium. Non certè. Præterea quum tale sit unum, figuræ cuiusdam est particeps, seu rectæ siue rotundæ, siue alterius ex utrisq; compositæ. Particeps proculdubio. Quinetiam si huiusmodi est, ipsum in seipso & in alio erit. Quoniam pacto? Quælibet pars in toto est, nec extra totū penitus ulla. Esto. Singulæ ne partes sub toto clauduntur? Ita. At unum cunctæ suæ partes existit, nec quid plus minusue quam uniuersæ. Sic est. Nōne & totum unum est? Quid ni? Si omnes partes toto clauduntur, estq; omnia unum & ipsum totum, continentur autem sub toto singula, ab uno utique unum continebitur, atq; ita unum ipsum in semetipso iam erit. Videtur. Veruntamen totum in partibus minime est, neq; in omnibus, neq; in aliqua. si enim in omnibus, necesse est et in una: & si in una quadam non sit, in cunctis esse non poterit. Si autem hoc quidem unum cunctis constat, & in eo totum, non uno, quo pacto amplius in omnibus erit unum? Nullo. Sed nihilo magis in partibus quibusdam. Nam si quibusdam totum in sit, maius in minori erit. Id autem impossibile. Impossibile. Cum igitur totum nec in pluribus, nec in una, neq; etiā cunctis in partibus sit, an non necesse est ipsum uel esse in alio quodam, uel nusquam existere? Necesse. Nōne si nusquam sit, nihil penitus erit? & tamen cum totum sit, neq; sit in seipso, restat ut consistat in alio? Penitus. Quæ igitur unum totum est, in alio est: quæ uero omnia partes eius sunt, & ipsum cunctæ partes, est ipsum in seipso. Ideoq; necesse est unum tum in seipso, tum etiā in alio esse. Proculdubio. Et cum talis sit unius natura, an non necessariò sequitur ut stet atq; etiam moueatur? Quur nam? Stat quippe, siquidem ipsum in seipso consistit. Etenim inhærens uni, nec ex eo digrediens, in eodem est in semetipso. Est profecto. Verū quod in eodem semper est, stare semper oportet. Oportet. At quod in alio semper, cōtra necesse est nunquam in eodem esse: si nunquam in eodem, nunquam præterea stare, quod uero non stat, moueri oportet. Sic est. Necesse est igitur unum, cum in seipso semper & in alio sit, semper quoq; stare atque moueri. Videtur. Quinetiam idem oportet ipsum sibi ipsi esse, & à seipso alterum, & quo ad alia similiter idem & alterum si modo quæ supra dicta sunt, illi competunt. Qua ratione? Sic enim unum quidq; ad quodlibet habet, ut uel idem cum eo sit, uel diuersum: si nec idem, nec aliud, pars utiq; erit eius erga quod ita se habet, uelut ad partem, eritq; totum. Patet. Nunquid ipsum unum sui ipsius pars est? Nequaquam. Non igitur quo ad seipsum totum erit, quasi pars sui sit. Neq; enim possibile. An fortè alterum est unum ab uno? Minime. Non itaq; à seipso alterum. Non certè. Si nec alterum nec totum, neq; pars quo ad seipsum est, quid iam aliud restat, quam ut idē sibi sit? Isthuc ipsum. Quid uero? quod alibi est quam ipsummet in eodē existens in semetipso, nōne cogitur alterū à seipso fieri, siquidem alibi quam ipsummet existat? Mihi quidem uidetur. Huiusmodi planè patuit esse unum, in seipso scilicet, & in alio esse. Patuit profecto. Ex hoc igitur constat unū esse à seipso alterū. Videtur. Si quid uero ab aliquo alterū est, nōne ab altero alterū? Necesse. Quæcunq; unum minime sunt, num ab uno altera, & unum alterū ab ijs quæ non unum? Quid ni? Ideo unū ab alijs omnibus alterum apparebit. Alterum. Aspice præterea, num alterum

Vnū esse & unū uel multa & totum & partes &c.

Omne totū habet principium, medium & finem

Quomodo intelligatur unū ab uno & seipso cōtineri

Quod nusquam est, nihil penitus est

Quō quicquam stat et mouetur

alterum ipsum, & ipsum idem contraria inuicem sint. Cur non? Volet ne unquam idem in altero, uel alterum in eodem consistere? Nunquam. Ergo si nunquam alterum in eodem est, nihil est ex ijs quæ sunt, in quo per aliquod tempus ipsum alterum sit. Nam si per aliquod tempus sit in aliquo, per id tempus in eodem ipsum alterum erit. An non? Certe. Postquam uero nunquam in eodem constat, nunquam profecto in aliquo eorum quæ sunt, ipsum alterum erit. Vera dicis. Idcirco nec in ijs quæ non sunt unum, nec in uno erit alterum. Non sanè. Sequitur ut unum ab ijs quæ non unum, & quæ non unum ab uno per ipsum alterum altera esse nequeant. Sequitur planè. Quod nisi participant ipso altero, altera secundum seipsa inuicem esse non poterunt. Quo enim pacto? Atqui si nec seipsis, nec ipso altero altera sunt, altera esse inuicem nullo pacto possunt. Nullo. Præterea quæ unum non sunt, uno minime participant, neque enim essent non unum, sed quodammodo unum. Verum. Hanc ob causam quæ non sunt unum, neque etiam numerus sunt. Alioquin non penitus unius essent expertia, si quem numerum haberent. Non certe. An uero quæ non sunt unum, partes unius sunt? An sic fortè uno participarent, quæ non sunt unum? Participarent. Si itaque hoc quidem omnino unum est, illa uero non unum, nec pars unum erit eorum quæ non unum, neque totum ad illa, quasi ipsa sint partes. neque rursus quæ non unum, unius particula, neque etiam tota quasi unum pars existat. Non profecto. Cæterum asseruimus, quæ neque tota, neque partes sunt, neque inuicem altera, eadem inuicem esse debere. Asseruimus. Fatemur ne igitur unum, cum ita ad ea quæ non unum se habeat, illis idem esse? Fatemur. Ergo unum, ut uideatur, alterum quiddam est ab alijs & à seipso, rursusque sibi & illis idem. Sic ratio persuadet. Nunquid simile quoque & dissimile sibi ipsi ac cæteris? Fortè. Postquam alterum ab alijs esse patuit, alia quoque ab illo altera erunt. Quid prohibet? An non ita ab alijs alterum ut ab illo & alia, nec magis quicquam neque minus? Quid nit? Si nec magis nec minus, restat ut similiter. Similiter. Porro si uni contingit ut alterum sit ab alijs, eodem modo quo ab illo alia, ex hoc sequitur ut eadem conditio quædam, tam uni, quam alijs competat. Istud quomodo dicis? Sic. Vnumquodque nomen nonne suum habet significatum? Habet. Idem uero nomen, uel sæpius, uel semel pronuncias. Equidem. Verum quando semel profers, illud appellas cuius est nomen: quando uero sæpius, non illud? An potius siue semel, siue iterum iterumque nomen idem pronuncias, necesse est te semper idem innuere? Idem semper. Nonne & ipsum alterum nomen est ad proprium aliquid significandum impositum? Est. Quoties igitur nomen hoc profers, siue semel, siue sæpius, non ad aliud refers, neque aliud quicquam nominas quam id, cuius hoc nomen est. Necesse. Quando itaque dicimus alterum esse unum ab alijs, & illa ab uno altera, bis nomen hoc alterum pronunciantes, nunquam ad aliud quiddam significandum inducimus, quam naturam cuius proprium nomen est. Omnino quidem. Si ergo unum alterum est ab alijs, & alia ab uno altera, patiens illud idem alterum quod in alijs est, secundum illud, non secundum aliud quiddam, alterum est ab alijs unum, quodcumque uero idem patitur, simile est, an non? Imò. Secundum quod autem unum habet, ut sit ab alijs alterum, secundum hoc idem quodlibet cuiuslibet simile est: quodlibet enim est à quolibet alterum. Videtur. Est ne simile dissimilibus contrarium? Est sanè. Nonne & ipsum alterum ipsi eidem? Et istud. Verumtamen hoc etiam patuit, quod ipsum unum alijs & idem & alterum sit. Patuit planè. Contraria uero passio est esse alijs idem, & esse ab alijs alterum? Prorsus. Quæ tamen alterum, simile apparuit. Et hoc. Quæ igitur idem, dissimile erit secundum passionem contrariam passionis illius quæ simile fecerat. Simile autem nonne faciebat ipsum alterum. Prorsus. Ipsum ergo idem dissimile reddet: alioquin ipsius alterius contrarium minime erit. Apparet. Ex ijs concluditur unum simile atque dissimile alijs esse, quæ sanè alterum, simile: quæ uero idem, dissimile. Talem ut uideatur rationem habet. Et sanè hanc habet. Quam? Ut quæ idem passum est, non alienum sit passum, si non alienum passum fuerit, neque dissimile etiam, si non dissimile, restat ut simile: si autem aliud susceperit, & alienum, si alienum, etiam dissimile sit. Vere dicis. Vnum ergo & quia cæteris idem, & quia alterum, secundum ambo hæc & secundum horum utrumque simile atque dissimile alijs erit. Maxime. Nonne & sibi ipsi eodem modo, si quidem alterum à seipso & sibi ipsi idem apparuit, secundum ambo atque utrumque simile pariter atque dissimile apparebit? Necesse est. Considera præterea quæso, quoniam pacto unum ad tangendum, uel non tangendum seipsum, & alia sese habeat.

Consi

Considero equidem. Ipsum unum in seipso toto esse constitit. Probè. An non & in alijs unum? Et in alijs. Quatenus igitur in alijs, alia tangit, quatenus in seipso, tangere quidem alia impeditur, seipsum uero tangit, quum in seipso sit. Apparet. Hac utiq; ratione unum & se, & alia tangit. Tangit. Quid uero ad hæc? Nonne quodcumq; tacturum aliquid est, prope illud quod tacturum est, iacere oportet, atq; eam sedem occupare, quæ sequitur illius sedem, in qua cum primum fuerit, tanget? Necessarium hoc est. Ideo unum quoq; si se tangere debet, cõtinuò post seipsum extare oportet, proximam loco in quo ipsum est, sedem occupans. Oportet omnino. Nonne unum si duo esset, hæc efficeret, & duobus sedem occupans. Oportet omnino. Nonne unum si duo esset, hæc efficeret, & duobus simul in locis existeret: donec uero unum est, minime? Est ut dicis. Eadem ergo necessitas efficit, ut unum nec duo sit, neq; sese tangat. Eadem. At nihilo magis alia tanget. Quamobrem? Quoniam diximus quod tacturum aliquid est, seorsum positum, proximum illi quod tangendum est, esse oportere, tertium uero præter hæc intermedium nullum. Vera. Quapropter duo saltem adesse oportet, quotiens futurus est tactus. Oportet. Sin autem præter terminos duos tertium quiddam medium interuenerit, tria quidem per ordinem subsequuntur, tactus autem gemini. Prorsus. Atq; ita semper uno quodam adiecto, unus quoq; tactus adijcitur. Ex quo cõtingit ipsos tactus à numerorum multitudine uno exuperari: quanto enim prima duo tactus ipsos exuperarunt, ita ut plura numero quam tactus essent: tanto deinceps uniuersus numerus uniuersos tactus excedit. Etenim in posterum unum simul additur numero, & unus tactus tactibus ipsis apponitur. Recte. Quot igitur ea quæ sunt, numero sunt, totidem semper & tactus, uno duntaxat excepto. Vera loqueris. Itaq; si unum esset solum, nec usquam duo, tactus quoq; nullus esset. Quoniam modo? Diximus quæ alia sunt ab uno, nec esse unum, nec uno etiam participare donec alia sint. Diximus. Ex ijs conficitur, ut non sit in alijs numerus, unus quippe cum unum illis minime adsit. Enim uero quo pacto id fieri posset? Vnde alia nec sunt unum, nec duo, nec alio quouis numero designata. Non sanè. Ipsum igitur unum solummodo unum est, duo autem non sunt. Non, ut apparet. Et si duo non sunt, tactus quoq; nullus erit. Nullus. Ergo nec unum alia tangit, nec illa unum nullo existente tactu. Non prorsus. Omnibus ijs de causis, unum se & alia tangit pariter & non tangit. Sic uidetur. An est præterea æquale pariter & inæquale, tum sibi, tum etiam cæteris? Quo uero sit pacto? Si maius esset uel minus unum q̄ alia, aut alia rursus maiora siue minora q̄ illud, an non unum ex eo quod unum, & alia ex eo quod alia quam unum, aut maiora aut minora inuicem ex ipsis suis essentijs essent: uerum si præter rationes has utraq; æqualitatem insuper haberent, æqualia inuicem existerent. Sin hæc quidem magnitudinè, illa paruitatè, aut ipsum unum magnitudinem, alia paruitatem haberent, cuiuscunq; speciei magnitudo adesset, maior existeret: cuiuscunq; paruitas, minor. Necessè. Nonne sunt duæ quædam huiusmodi species, magnitudo & paruitas? Etenim nisi essent, nunquam contrariæ inuicem existerent, ac rebus ipsis inessent. Est ut dicis. Igitur si uni paruitas accedit, uel toti uni, uel parti cuiquam insidet. Necessarium. Si toti insederit, uel æqua extensione per integrum unum intus ibit, uel externis limitibus complectetur. Planè. Ex æquo uni infusa paruitas, æqualis proculdubio uni erit: cõplectens autem, maior. Quid ni? Num potis est paruitas æqualis cuiquam esse, uel amplior? effectusq; magnitudinis & æqualitatis in alio exercere, nisi posset in seipsam? Non potest proculdubio. Vnde concluditur in toto uno paruitatem esse non posse. Restat forsitan ut sit in parte. Restat. Non tamen in tota parte. eadem enim efficeret aduersus partem, quæ & aduersus totum effecerat. quippe uel æqualis erit, uel maior illa ipsa parte semper, cuiuscunq; insit. Necessariò sequitur. Nulli igitur unquam rei paruitas inherebit, quum neq; parti, neq; toti inhæreat. Ex quo fit ut nihil futurum sit paruum, præter ipsammet paruitatem. Videtur. Sed neque etiam magnitudo inerit. quippe aliud quicquam præter ipsammet magnitudinem maius esset, utputa id cui inerit magnitudo. Veruntamen nihil est paruum, quod quidem superari oportet à magno, si quid magnum sit. Etenim quo pacto paruum aliquod reperies, quum paruitas in nullo resideat? Vera loqueris. Quin etiã magnitudo ipsa nullo erit alio maior quam paruitate, neq; paruitas ipsa, alio quopiam quam ipsa magnitudine minor. Nullo. Quamobrem cætera præter unum, neq; minora, neq; maiora quam unum erunt, quum magnitudinis paruitatisq; expertia sint. Neq; habebunt hæc duo aduersus ipsum unum uim aliquam, qua uel excedant uel

dant uel excedantur. sed inter seipsa id efficient. Neque etiam ipsum unum, aut hisce duobus, aut alijs quibuslibet maius uel minus erit, utpote quod tam magnitudinis quam paruitatis est expers. Sic utique apparet. Ideoque cum nec maius, nec minus sit unum quam cetera, nec superabit alia, neque ab alijs superabitur. Absque dubio. Nonne quod nec superat nec superatur, necessario sequitur ut aequae se habeat: & si aequae, ut aequale sit. Immo. Sed hoc pacto, unum ipsum ad sese habet, expers scilicet & magnitudinis & paruitatis, ut nec exuperet seipsum, nec a seipso exuperetur, sed aequae se habens aequale semper sibi sit. Et maxime quidem. Itaque unum sibi ceterisque aequale. Videtur. Veruntamen cum unum in seipso sit, extrinsecus sese circuit, atque ita se complectens seipso amplius extat: cumque etiam comprehendatur, angustius est, quo fit ut unum tum maius, tum etiam minus seipso sit. Fit utique. Nonne hoc quoque necessarium est, nihil scilicet praeter unum & alia reperi: Necessarium. Item quicquid est, an non semper alicubi esse oportet? Oportet. Insuper quod in aliquo est, nonne semper in maiori minus? Neque enim aliter aliud esset in alio. Est quod dicis. Postquam uero nihil est praeter unum & alia, oportetque ista in aliquo esse, nonne in se inuicem haec uicissim esse necesse est? alia scilicet in uno, & in alijs unum, aut nusquam prorsus existere? Constat. Quia ergo unum est in alijs, idcirco alia maiora sunt quam unum, utpote quae unum continent, unum autem alijs minus ex eo quod continetur: quia uero alia in uno sunt, unum alijs ob eandem rationem maius est, illa uero minora. Videtur. Vnum itaque aequale maiusque & minus seipso & alijs est. Apparet. Atqui si maius & minus & aequale, aequalium erit mensurarum plurimumque & pauciorum quo ad seipsum atque ad alia: & si mensurarum, partium etiam. Quid prohibet? Easdem ergo mensuras pluresque & pauciores habens, numero quoque plus atque minus erit & ad seipsum & ad cetera, necnon aequale sibi atque alijs ob eandem causas. Quonam pacto? Quibus maius est, plures quam illa mensuras habet, quotque mensuras totidem & partes: & quibus minus est, eodem modo: quibusue aequale, similiter. Sic est. Nonne cum seipso maius minusque sit, & aequale, aequalium mensurarum plurimumque & pauciorum quo ad seipsum est particeps, & postquam mensurarum, etiam partium? Quid ni? Habensque partes sibi ipsi aequales, multitudine etiam aequale sibi erit, plures uero plus, pauciores denique minus numero semetipso. Videtur. An non ad alia similiter se unum habebit? Quia maius illis apparet, necesse est plus quam illa numero esse: quia uero minus magnitudine, etiam numero minus: quia denique aequale in magnitudine, numero quoque par esse. Necessario fit. Hac iterum ratione unum, par, plus, minus, secundum numerum seipso erit, ac ceteris. Erit sane. Nunquid & tempore unum participat, estque & fit iunius ac senius seipso simul & alijs? & rursus contra nec iunius neque senius seipso uel alijs dum participat tempore? At quomodo id fieri potest? Esse profecto illi competit, siquidem unum est. Competit. Quid uerbum esse
 Ipsum esse autem quid aliud est quam essentiae cum praesenti tempore participatio, quem admodum ipsum erat cum praeterito: & ipsum erit cum futuro essentiae ipsius communicatio: Istuc ipsum. Ergo si ipso esse participat, necesse est temporis quoque esse particeps. Nimirum. Nonne fluentis temporis? Certe. Semper ergo senius seipso fit, siquidem secundum tempus percurrit. Necesse. Recordamur ne quod senius semper sit senius eo quod iunius fit? Recordamur. Nonne igitur postquam unum seipso fit senius, seipso dum iunius fit, fit & senius? Necessarium est. Fit ergo per hunc modum iunius seipso ac senius. Fit. Senius autem nonne tunc est, quando praesens iam tempus attingit, quod medium est ipsius erat & erit? Neque enim currens ex praecedente in posterum, praesens ipsum supergreditur. Non certe. An non desinit tunc fieri senius cum primum praesens tangit, nec tum fit: sed est iam senius? Procedens enim ab ipso praesenti nequaquam comprehenditur. Quod nanque procedit sic se habet ut utrunque, praesens scilicet futurumque attingat, praesens quidem relinquens, futurum apprehendens, inter utrunque medium praesens futurumue cadens. Vera. Si uero necesse est quodcunque fit, ipsum praesens minime transgredi, cum primum illud nactum est, fieri desinit, estque tunc iam illud quod fiebat. Apparet. Vnum igitur quando senius factum ipsum praesens assequitur, desistit fieri, estque iam senius. Omnino. An non illo senius est, quo fiebat senius? fiebat autem seipso. Ita. Senius uero iuniori senius? Est. Iunius ergo seipso tunc est unum, quando senius factum, praesens assequitur. Necesse. Ipsum praeterea praesens semper uni adest per unum
 g uersum

uersum esse. semper enim est præsens quandiu est. Quid ni? Semper ergo unum est & fit iunius atq; senius semetipso. Videtur. Quinetiam longius ne uel breuius tempus est, aut fit, quàm ipsummet, an potius æquum? Aequum. Verum quod æquale tempus est, aut fit, eandem agit ætatem. Quid prohibet? Quod autem eandem ætatem implet, neq; senius, neq; iunius. Nequaquam. Quapropter unum cum æquale tempus ad seipsum & fit & fiat, neq; senius, neq; iunius seipso aut est aut efficitur. Haud sanè mihi uidetur. Quo autem modo ad alia se habet? Nescio quid dicam. Hoc tamen potes dicere, quòd alia ab uno, si quidem altera sunt, non alterum, plura sunt quàm unum. Nam si alterum unum essent. Altera uero cum sint, plura quàm unum sunt, & multitudinem habent. Habent prorsus. Multitudo autem maiorem numerum quàm unum habet. Certe. Quid uero? ex ijs quæ ad numerum spectant, quænam prius fieri aut facta fuisse dicemus? num quæ plura sunt, an quæ pauciora? Quæ pauciora. Quod ergo paucissimum, primum: Id autem est unum, an non? Immo. Vnum ergo primum factum omnium quæ numerum capiunt, habent autem cætera omnia numerum: siquidem alia sunt, non aliud. Habent profecto. Primo autem factum prius fuit, alia uero posterius, posterius autem facta, iuniora sunt quàm quod ante factum. Ideoq; alia hoc pacto iuniora quàm unum sunt, unumq; illis antiquius. Certe. Quid autem ad hoc? Num unum effici præter naturam suam potest: uel id potius impossibile? Impossibile. Veruntamen partes habere unum apparuit. quod si partes, principium quoq; mediumq; & finem. Planè. Nonne omnium primo principium fit, & unius, & reliquorum cuiusq; ac post principium cætera usq; ad finem omnia? Quid ni? Fatemur ne hæc reliqua omnia partes totius atque unius esse? & illud ipsum una cum fine unum totumq; factum fuisse? Fatemur. Finis tandem; ut arbitror, postremo fit, cumq; hoc simul unum secundum sui naturam completur. Quam ob rem si necesse est unum haud præter naturam suam effici, cum fine simul confectum, postremum omnium naturæ suæ iure perficitur. Apparet. Iunius itaq; alijs unum est, aliaq; uno antiquiora. Sic iterum mihi uidetur. Quid autem? principium aut aliqua alia pars siue unius, siue cuiuslibet alterius, si modo pars non partes sit, nonne unum est: siquidem pars existit. Necessarium istud est. Ex hoc sequitur unum simul cum primo effecto fieri, simulq; etiam cum secundo, ac etiam reliquorum quæcunque fiunt, nulli unquam deesse, donec ad extremum usq; percurrens unum totum fiat, non à primo, non à medio, non ab ultimo, non ab alio prorsus ullo in generatione exclusum. Verum. Eandem ergo unum quam & cætera omnia ætatem agit. quapropter si non præter naturam suam natum est ipsum unum, neq; prius, neq; posterius quàm cætera, sed simul potius factum est. Ideoq; secundum hanc rationem unum neq; senius neque iunius alijs, neq; alio uno: secundum uero rationem superiorem unum & senius simul & iunius cæteris omnibus, atq; e conuerso reliqua cuncta uno. Omnino sic esset. Hoc ergo modo se habet, & tale est effectum. Verum quidnam sentis de eo quòd dicitur fieri unum senius, atq; iunius alijs, aliaq; uno, ac etiam neq; iunius, neq; senius fieri? Vtrum eadem ratione se habet circa ipsum fieri, qua circa ipsum esse habere prædiximus, an aliter? Quid dicam ignoro. Ego autem tantum dicam, quod si quid est antiquius alio, antiquius quo ad illud deinde fieri, quàm antea secundum ætatis interuallum fuisset, minime potest: neq; etiam quod iunius est, in posterum iunius fieri. Nam æqualia inæqualibus addita, seu tempori, siue cuilibet alteri, eodem interuallo distare quo & antea, illa semper efficiunt. Nihil prohibet. Non igitur id quod est, illo quod unum est, aut antiquius aut iunius fieri potest: quandoquidem eadem semper distantia ætatis intercidit: sed & est, & fuit hoc quidem senius, illud autem iunius. fit uero minime. Est ut dicis. Ita id quod unum est, cæteris quæcunq; sunt, nunquam uel iunius uel senius efficitur. Nunquam. Sed aspice posthac num alia quadam ratione & iuniora hæc & seniora fiant. Quanam? Hac inquam. Vnum ne antiquius alijs, & alia uno esse constitit? Quid tum? Quandoquidem unum senius est quàm cætera, longius quàm illa tempus extitit. Quinimmo. Aduerte iterum, si quando longiori & breuiori tempori par tempus adijciamus, num æqua particula discrepabit longius à breuiori, an minore? Minore. Vnum igitur non tanto ætatis interuallo alia deinceps excedet, quanto prius excefferat, sed par tempus ac cætera sortitum, minus semper quàm prius ab illis ætate distabit. An non? Profecto. Nonne quod minus excedit aliquid ætate quàm prius,

iunius

Quod pau-
cissimū, pri-
mū & unū

Primo o-
mnium prin-
cipium fit

Linea tricubitalis

Cubitus additus.

Linea bicubitalis

Cubitus additus.

Nam si tricubito ut longiori, & bicubito ut breviori, parem cubitum addideris, feceris cum illo quadricubitum, cum hoc uero tricubitum, sed quadricubitum superat tricubitum minore particula quam tricubitum superat bicubitum. Nam tricubitum superat bicubitum dimidiis ipsius bicubiti, & quadricubitum superat tricubitum tertia parte tricubiti, quæ minor est particula quam dimidium: quod idem inuenitur in cæteris additis quibus longiores superant breuiores. Eadem denominata ex longioribus idem faciunt: ut tria superant duo una tertia: & quatuor superant tria una quarta, quæ minor est quam tertia.

iunius fit quam prius, quo ad illa quibus erat antiquius? Iunius proculdubio. Si illud iunius, an non illa, si cum uno conferas, seniores quam prius erunt? Penitus. Quod ergo iunius ante fiebat, senius fit ad illud quod ante fiebat, eratque antiquius. est autem nunquam antiquius, uerum illo semper antiquius fit: illud porro iuuenescit, hoc contra senescit, quod rursus antiquius, iuniori iunius similiter efficitur. Nam cum ista in contrarium tendant, contraria inuicem fiunt. Iunius quidem seniori senius, senius contra iunius iuniori. Facta uero fuisse nequeunt. Nam si facta fuissent, non amplius fierent, sed iam essent. Nunc uero & iuniora, & seniores inuicem efficiuntur. Vnum quidem cæteris iunius fit, ex eo quod senius esse apparuit & prius effectum: cætera uero iuniora quam unum fiunt ex eo quod posteriora facta fuerint. Et secundum eandem rationem cætera quoque similiter ad unum se habent: quippe cum antiquiora & priora illo facta fuisse apparuerint. Idem mihi quoque uidetur. An non qua ratione neutrum illorum altero uel iunius fit uel senius, secundum quod pari numero inuicem differunt, neque unum alijs antiquius aut iunius fieret, neque alia uno? Qua uero ratione altera semper parte differre necesse est priora posterioribus & posteriora prioribus, ex hoc necesse est seniores & iuniora inuicem fieri, tum cætera uno, tum cæteris unum? Et maxime quidem. Omnibus igitur his de causis unum ex seipso, & alijs senius ac iunius est & fit, rursusque neque iunius neque senius seipso uel cæteris aut est, aut unquam efficitur. Prorsus. Postquam uero unum temporis est particeps, seniusque & iunius fieri potest, nonne præterea necesse est præteriti, præsentis atque futuri esse particeps, cum participet tempore? Necessario sequitur. Erat igitur unum & est & erit: fiebatque & fit & fiet. Quid nisi? Effet quoque illi aliquid & illius, eratque & est & erit. Maxime. Ideoque scientia de illo esset, opinioque ac sensus, quippe cum & nos in præsentia hæc de illo uniuersa tractemus. Recte ais. Nomen item ac sermo ipsi adest, nominaturque & dicitur. Et quotcumque huiusmodi circa alia reperiuntur, circa unum quoque existunt. Omnino quidem sic se res habet.

ERV M tertio iam iterum differamus. num Vnum sit quemadmodum supra diximus: nunquid igitur necesse est ipsum cum sit unum & multa, atque iterum neque unum neque multa, & participans tempore, quia unum est, essentia participare aliquando: quia uero non est, non participare aliquando? Necessarium hoc est. Num possibile est cum participat, tunc minime participare? uel cum non participat, participare? Impossibile. In alio itaque tempore particeps, in alio uero est expers. hoc enim modo duntaxat fieri potest, ut particeps atque expers eisdem sit. Probe. Nunquid est id tempus quando accipit esse, & quando esse amittit? aut quo pacto esse potest, ut aliquando idem habeat, aliquando uero non habeat, nisi alias id capiat, alias autem amittat? Non aliter. Accipere essentiam, nonne fieri appellas? Equidem. Essentia uero priuari, nonne destrui? Et maxime. Vnum igitur, ut uidetur, assumens atque deponens essentiam, fit & interit. Necessarium. Cumque unum & multa sit, siue cum sit siue cum interit, nonne quando fit unum desinit esse multa, quando uero multa, desinit esse unum? Valde. Et cum fiat unum & multa, an non disgregari, & congregari oportet? Oportet. Quinetiam quoties dissimile simileque efficitur, nonne assimilari, & ut ita dicam dissimulari oportet? Immo. Et quando maius & minus atque æquale, crescere,

Tertia superpositio, hoc est si unum consideratur sub esse

decrefcere, atq; æquari: Sic eft. At quoties ex motu in quietem, uel ex quiete in motum tranfit, oportet hoc non uno in tempore eſſe. Quanam ratione? Cum ſcilicet prius ſtaret, moueri poſtea: cumq; antea moueretur, deinde conſiſtere. Etenim abſq; tranſmutatione hæc pati nequit. Nequit. Tempus uero nullum eſt, in quo quippiam ſic habere ſe poſſit, ut ſimul neq; ſtet, neq; etiam moueatur. Nullum. Verūtamen neq; tranſit abſq; tranſmutatione. Haud conſentaneū eſſet. Quando ergo tranſit: neq; enim dum ſtat, neq; dum mouetur tranſit, neq; dum in tempore eſt. Non certe. An eſt hoc mirabile quiddam, in quo tunc eſt cum tranſit: Quidnam? Momentū indiuiduum inquam. Hoc enim momentum certum quiddam ſignificaret, ex quo in utroq; tranſitur. Neq; enim ex ſtatu, dum ſtat, neq; ex motu, dum mouetur, adhuc tranſit. Verum momentanea ipſa natura atq; miranda, media motui quietiq; interponit, ac nullo prorsus in tempore eſt, necnon in hanc atq; ex hac, quod motum eſt, tranſit in ſtatum: & quod quieuit, in motum. Apparet. Vnum itaq; ſi quidē ſtat atq; mouetur, in utraq; proculdubio tranſit. Solo enim hoc modo utraq; facit. Tranſiens autem, momento indiuiduo tranſit. Cumq; migrat, nullo in tempore eſt, neq; ſtat tunc, neq; mouetur. Minime. Nunquid eodem modo ad ceteras mutationes ſeſe habet: quando ex ipſo eſſe in interitum migrat, uel ex non eſſe in ipſum fieri, medium tunc fit quorūdam motuum ac ſtatum, nec eſt tunc neq; non eſt, neq; fit etiam, neq; interit: Videtur. Eadem quoq; ratione ex uno migrans in multa, & e multis in unū, nec unum eſt neq; multa, nec congregatur, neq; diſgregatur: & ex ſimili in diſſimile, ruruſq; ex diſſimili in ſimile migrans, nec ſimile, neq; diſſimile, neq; aſſimulatū, neq; ut ita dicam, diſſimulatū, & ex paruo in magnum, & in ipſum æquale, et contraria tranſiens, nō paruum, non magnum, non creſcens, non decreſcens, non adæquans. Non uidetur. Hæc igitur uniuerſa unum ſi eſt, patitur. Quid nī?

Inuenitur
momentū
& inſtans
Momentū
mediū mo/
tus & quie/
tis

Quarta ſup
poſitio

Pars non eſt
multorum,
ſed totius

Non conſiderandū præterea alia quid patiantur, ſi unum eſt: Conſiderandum. Dicamus igitur unum ſi eſt, alia ab uno quid nam pati oportet? Dicamus. Nōne quia alia ſunt quā unū, non unum ſunt: alioquin alia quā unum non eſſent. Probe. Non tamen penitus uno priuata ſunt, ſed quodam modo uno participāt. Qua ratione? Quoniam alia ab uno, ex eo quod partibus conſtant, alia ſunt quā unum: niſi enim partes haberent, unum penitus eſſent. Recte. Partes autem, eius quod totum eſt, partes eſſe aſſeruimus. Aſſeruimus planē. Atqui totum ipſum unum ex multis eſſe oportet, cuius partes ſunt quæ partes appellantur. quælibet enim partium non multorum pars, ſed totius exiſtit. At quomodo iſtud? Si quid multorum pars eſſet, quibus ipſum ineſſet, & ſui ipſius quodammodo eſſet pars, quod eſt impoſſibile, & aliorum cuiuſq;: ſiquidem omnium. Vnius enim non exiſtens pars, uno excepto aliorum omnium erit: atque ita uniuſcuiuſq; pars non erit. Non exiſtens uero pars cuiuſque, nullius ex multis erit. Et, ſi nullius eſt, eſſe quicquam iſtorum omnium, quorum nullius uel pars, uel aliud quicquam eſt, impoſſibile erit. Apparet quidem. Non ergo multorum nec omnium pars eſt quæcunq; ſit pars, ſed unius cuiuſdā ideæ, & unius cuiuſdam quod totum uocamus, factum ex cunctis unum atque perfectum. Huius inquam, pars eſt, quæcunq; ſit pars. Omnino quidem. Si ergo alia partes habent, toto atq; uno participant. Maxime. Vnde unum totum perfectum partes continens, alia ipſa ab uno eſſe neceſſe eſt. Neceſſe. Quinetiam de unaquaq; parte eadem ratio eſt. Etenim huius unius participem eſſe oportet. Nam ſi ſingulæ illarum pars eſt, hoc ipſum quod dicitur ſingulæ, unum quodammodo ſignificat. diſtinctum enim quiddam ab alijs, & ſecundum ſeipſum exiſtens ſignificat, ſi modo ſingulæ ſunt. Recte. Erit autem unius particeps, ſi aliud quiddam quā unum fuerit: alioquin haudquaquam participaret, ſed ipſum unum erat. At uero unum eſſe aliquid, præter ipſum unum nihil poteſt. Nihil. Participare autem uno neceſſe eſt, & totum ſimul & partem. Ipſum namq; unum totum erit, cuius partes ſunt partes ſingulæ: ſingulæ uero partium, pars totius, quæcunq; pars totius exiſtat. Sic eſt. Nōne igitur quum alia ſint quā unū, uno participant omnia quæ participant? Quid nī? Alia uero quā unum multa quodammodo ſunt. Nam ſi alia præter unum, nec unum tamen, nec plura uno eſſent, penitus nihil eſſent. Nihil ſanē. Poſtquam autem plura uno ſunt, quæ unius partis, unius totius participia ſunt, nōne neceſſe eſt multitudi-
ne infinita eſſe ipſa participantia uno? Quo nam pacto? Hoc planē. Aliud quiddā quā unum

unum ista sunt, neque etiam uno participant, tunc cum primum uno participant. Certe. Nonne multitudines sunt, in quibus non inest unum? Multitudines certe. Quod si uelimus intelligentia ipsa ex ijs aliquid quam minimum excerpere, an non necesse erit illud extractum, utpote quod unius est expers, multitudinem esse non unum? Necesse. Nonne tibi sic semper consideranti ipsam secundum seipsam alteram speciei naturam, quantumcunq; illius inspexeris, infinitum multitudine semper occurret? Et maxime quidem. Veruntamen postquam una quaelibet pars effecta est, terminum iam partes inuicem, & ad totum habent: nec non ad partes totum. Valde quidem. Itaq; alijs quam uni contingit, ex ipso uno, & ex seipsis iam in uno communicantibus, alterum quiddam in ipsis fieri: quod quidem terminum inuicem praebeat, natura autem illorum secundum seipsam infinitatem. Manifestum est. In hunc itaq; modum alia quam unum tum tota, tum etiam secundum particulas, & infinita sunt, & termino quodam participant. Prorsus. An non igitur similia dissimiliaq; inuicem & sibiipsis? Quamobrem? Quae quidem infinita sunt secundum ipsorummet naturam, omnia idem quodammodo ex hoc inuicem patiuntur. Patiuntur. Item quae cuncta participant termino, ex hoc quoq; idem omnia patiuntur. Quid nisi? Quae tamen illis conuenit ut finita sint simul & infinita, quae sunt contrariae passiones, quam maxime fieri potest, dissimilia sunt. Nimirum. Ergo secundum alterutram rationem ipsa sibi met & inuicem similia erunt, secundum utranq; uero utrinq; quam maxime contraria atq; dissimilia. Costat. Sic igitur alia eadem sibiipsis & inuicem, similiaq; & dissimilia erunt. Erunt. Ac rursus eadem & altera, agitataq; & stantia, caeterasq; contrarias rationes suscipientia, caetera quae accidunt his, quae alia sunt quam unum, facile reperiemus, postquam haec iam nobis constant. Recte dicis.

QUID igitur non haec tanquam perspicua praetermitteremus, dispiciemusq; rursus, siquidem unum est, caetera quae unum non sunt, num non isto pacto habent, an isto solum? Prorsus. Principio igitur uideamus, unum si est, caeteris quid euenire necesse sit? Videamus. An non seorsum quidem unum ab alijs, seorsum alia erunt ab uno? Cur nam? Quia nihil est praeter ista, quod aliud quidem sit quam unum, aliudq; quam alia. uniuersa quippe comprehensa sunt, cum unum & alia dictum est. Uniuersa. Quare nihil praeter haec restat in quo uelut eadem in sede & unum & alia consideant. Nihil prorsus. Nunquam igitur in idem unum aliaq; concurrunt. Nunquam. Seorsum ergo. Seorsum. Dictum praeterea fuit ipsum reuera unum partes nullas habere. Quomodo enim habere posset? Neq; totum igitur unum alijs inerit, neq; eius particulae, siquidem seorsum est ab alijs, nullisq; particulis constituitur. Ita est. Nullo itaque modo alia uno participabunt, cum neq; totum ipsum, neq; partem eius capiant. Nullo ut uidet. Atq; idcirco alia nullo pacto unum sunt, neq; in seipsis unum aliquod habent. Minime. Vnde nec multa sunt alia. Etenim si multa essent, unum quodq; illorum, utpote pars totius, unum esset. Nunc autem non unum, non multa, non totum, non partes, alia sunt, postquam nihilo unius participant. Probe. Quapropter nec duo, nec tria sunt, nec unum illis inest. siquidem uno prorsus orbantur. Sic est. Itaq; nec similia, neq; dissimilia, nec eadem sunt alia uni, neq; illis similitudo ac dissimilitudo inest. Si enim similia atq; dissimilia ipsa essent, ex eo quod in seipsis similitudinem dissimilitudinemq; haberent, duas utique contrarias inuicem species tam ipsa alia quam unum in seipsis comprehenderent. Apparet. Ac fieri non potest, ut quae nullo participant, participent duobus. Non certe. Neq; ergo similia, neq; etiam dissimilia sunt, duo quaecunq; ab uno alia. etenim si similia uel dissimilia sint, una quadam altera specie participarent: & si ambo, duabus quibusdam contrarijs speciebus. haec autem impossibilia esse patuit. Vera dicis. Non igitur eadem, non altera, non agitata, non quieta, non orientia, non pereuntia, non maiora, non minora, non aequa, non deniq; aliud quicquam huius generis unquam accidet. Nam si quid tale susceperint, uno quoq; & duobus, & tribus, parijs & impari participarent, quod esse impossibile uidimus, cum uno per omnia sint destituta. Verissima haec sunt. His ergo de causis, unum si est, omnia est unum, & nihil est, & ad seipsum, atq; ad alia eodem modo, Omnino sic se res habet.

Quinta sup
positio

Sexta sup-
positio
Negatiua ex
subiecto in-
finito est cō-
traria nega-
tiua ex fini-
to subiecto

T vero si unum non sit, quid contingat, nōne post hac considerandū est? Considerandum. Quānam hęc suppositio est, si unū non est? Num aliquo differt ab ista, Si non unum non est? Differt sanē. Num solummodo differt? uel etiam omnino contraria est hęc, si non unum non est, illius, si unum nō est? Contraria omnino. Quid autē? si quispiā dixerit, si magnitudo non est, uel paruitas nō est, uel aliud quicquā huiusmodi, nōne in singulis innuit quod aliud quidam dicat ipsum non ens? Omnino. Nōne igitur nunc declarat quod alterū quiddam preter alia ipsum non ens dicit, quādo dicit, unum si non est, intelligimus quia quid dicat? Intelligimus. Primū igitur aliquid quod cognosci potest, exprimit: deinde alterū q̄ alia, cū ait unum, siue esse illi adijciens, siue non esse. nihilominus cognoscitur quid nō esse dicat, quodq̄ differēs quiddā est ab alijs, an non? Necessē. In hūc itaq̄ modū a principio dicendum, unum si non est, quid esse oportet. In primis itaq̄ ipsi hoc oportet accidere, ut uideatur, esse uidelicet quandā eius scientiā, aut nihil intelligere nos quid dicamus, quādo unū si non est, proferimus. Vera loqueris. An non & alia altera esse q̄ illud, uel neq̄ illud alterum q̄ alia prædicari? Maxime. Ergo diuersitas quoq̄ præter scientiā illi adest. neq̄ enim aliorum diuersitatem dicit, quando unum alterum quā alia uocat, sed suis ipsius diuersitatem. Apparet. Quinetiā ipsius illius, & alicuius, & huius, & huic, & horū, atq̄ omnium huiusmodi particeps ipsum non ens dicitur. Neq̄ enim unum diceretur, neq̄ ab uno alia, nec illi quicquam esset, nec illius quicquā, neq̄ aliquid appellaretur, nisi particeps cuiusdam aut quorundam huiusmodi sit. Recte. Esse tamen unum nisi existat, impossibile est: participare uero multis, nihil prohibet. Sed & necesse est, si quidem ipsum unū illud duntaxat, nec aliud non est, quod si nec unum ipsum, nec illud, nō erit, sed de alio quodam sermo habetur, nihil pronunciarī oportet. sin autē unum illud duntaxat, nō aliud præsupponitur non esse, & ipsius illius, & aliorum multorum particeps esse dicendum est. Et maxime quidem. Quamobrem dissimilitudo illi est ad alia: nā cum alia altera sint quā unum, extranea esse oportet. Oportet. Extranea uero nōne aliena? Quid nī? Aliena autem nōne dissimilia sunt? Dissimilia planē. Atqui si uni dissimilia sunt, dissimili dissimilia erunt. Planē. Aderit itaq̄ & uni dissimilitudo, secūdam quā alia ipsi dissimilia sunt. Videat. Et si illi dissimilitudo ad alia cōpetit, nōne ad seipsum similitudo cōueniet? Quoniam modo? Si uni insit dissimilitudo ad unū, haud sanē de huiusmodi quodam ut de uno sermo haberet, neq̄ suppositio de uno, sed de alio quopiam fieret. Prorsus. At istuc non decet. Non certe. Ob hanc causam oportet uni similitudinem ad seipsum adesse. Oportet. Item nec æquale alijs est. Etenim si æquale esset, iam profecto etiam simile illis secundum æqualitatem existeret. Vtraq̄ uero hęc impossibilia, cū unum minime sit. Impossibilia. Postquā uero cæteris æquale nō est, nōne & alia necesse est illi æqualia nequaquā esse? Necessē. Quæ autē non æqualia inæqualia sunt. Inæqualia. Inæqualia uero inæqualia cuiuspiam inæqualia sunt? Certe. Vnde & inæqualitatis particeps unum apparet, secundum quā cætera ipsi inæqualia sunt. Particeps profecto. Cæterum ad inæqualitatem magnitudo ac paruitas attinet. Attinet. Et magnitudo ergo & paruitas tali unī cōuenit. Videtur. Magnitudo rursus & paruitas semper inuicem distant. Distant. Ideoq̄ medium quiddam semper interuenit. Sanē. Num reperis medium aliud inter hęc præter æqualitatem? Nullum aliud. Cuiuscunq̄ igitur magnitudo & paruitas accidit, accidit quoq̄ æqualitas horum obtinens medium. Constat. Vni igitur dum nō est, æqualitas, magnitudo & paruitas accidere uidentur. Videntur. Præter ea & essentia participare quodāmodo ipsum oportet. At quomodo? Habere seipsum oportet eo modo quo diximus. nisi enim sic sese haberet, haudquaquā uera diceremus, dum unū non esse fatemur. Sin autē uera, manifestū est quod ea quæ sunt, proferimus. nōne? Sic est. Cū uero nos uera prædicare dixerimus, necesse est ut ea quæ sunt, asserere nos profiteamur. Necessē. Est ergo unū ut uidetur non ens. si enim nō sit non ens, sed aliquid ipsius esse remittat ad hoc ut non sit, statim erit ens. Omnino quidē. Oportet igitur ut non ens, esse non ens, uelut uinculū ipsius nō esse habeat, si debet non esse: quemadmodum contra ens ipsius essendi uinculū habet ipsum non esse non ens, ut perfecte rursus esse liceat. Ita enim ipsum ens maxime erit, & ipsum non ens maxime nō erit, si ipsum ens quidem participet essentia essendi ens, nō autem essentia essendi nō ens, si omnino esse debeat: ipsum uero nō ens nō participet essentia

Si res sit, &
oratio ex ea
uera est. si
oratio ex re
facta uera sit
& res uera

tia non essendi non ens, sed essentia non essendi ens, siquidem non ens penitus uideri debeat. Verissima haec sunt. Nonne igitur postquam ens non essendi particeps est, & non ens ipsius essendi particeps, unum quoque cum non sit, ipso esse participare necesse est ad hoc ut uere non sit? Necesse. Essentia igitur adesse uidetur uni si non sit. Videtur. Atqui non essentia rursus, si quidem minime sit. Quid nisi? Num potest aliquid, quod certo quodam modo affectum, sic habere se dicitur, non sic se habere, cum nondum ex huiusmodi habitu transmutatum sit? Non potest. Quodcumque igitur sic se, & non sic se habet, mutationem quandam patitur. Patitur. Mutationem uero motumne, an aliud quiddam esse dicemus? Motum. Vnum autem nonne & ens & non ens apparuit? Apparuit. Ergo & sic, & non sic se habens. Videtur. Vnum ergo non ens moueri uidetur. siquidem mutationem ex ipso esse in non esse recipit. Patet. Enimvero si nusquam in natura rerum adest, cum non sit, non utique aliunde aliud migrare potest. Quo pacto enim posset? Non ergo mouetur ex eo quod transeat. Minime. Neque tamen in eodem uersetur. Etenim ipsum idem nusquam attingit. ens namque ens ipsum idem, non ens autem in alio quo eorum quae sunt, esse impossibile est. Impossibile certe. Non ergo unum cum non sit, in eo uersari in quo minime est, unquam posset. Nunquam. Neque etiam alteratur unum ab seipso, neque ens, neque non ens. haud enim sermo de uno ulterius haberetur, siquidem a seipso alteratum fuisset, uerum de alio quodam praeter unum. Probe. Si neque alteratur, neque in eodem reuoluitur, neque progreditur, quoniam pacto mouebitur? Nullo. Quod uero moueri nequit, quietem agere necesse est, & quod quiescit consistere. Necesse. Igitur unum si non est, stat atque mouetur. Videtur. Quinetiam si mouetur, necesse est proculdubio alterari. quatenus enim quid mouetur, eatenus non eodem modo quo prius, sed alio sese habet. Plane. Ergo unum dum mouetur, etiam alteratur. Profecto. Veruntamen nullo modo morum, nullo modo alteratur. Nullo penitus. Quam ob rem unum quod non est, quae quidem mouetur, absque dubio alteratur, quae uero non mouetur, minime alteratur. Minime. Ideoque unum si non sit, alteratur: atque etiam minime alteratur. Constat. At quod alteratur, an non alterum quam antea fieri, pristinumque habitum exuere oportet? quod uero non alteratur, neque fieri, neque etiam interire? Necessario sequitur. Unde unum quod non est, quia alteratur, efficitur ac perit: quia uero non alteratur, nec fit, nec interit. Atque ita & fit pariter atque interit. rursusque neque fit, neque interit. Sic est.

R VRSVS iam ad principium redeamus, siquidem inspecturi utrum haec deinceps quemadmodum haecenus, an aliter esse uideantur. Opereprecium hoc est. Nonne iam differuimus quid circa unum accidat, si ipsum minime sit? Differuimus. At quoties non ens proferimus, nihil aliud nobis significat quam essentiae absentiam ab illo quod quidem non esse pronunciamus. Nihil aliud. Vtrum quando dicimus non esse aliquid, aliquo modo ipsum non esse intelligimus aliquo modo esse? An potius hoc ipsum, non est, quoties pronunciat, simpliciter significat quod nullo prorsum modo usquam est: & cum non sit, nulla ex parte est essentiae capax? Absolute id significat. Neque ergo esse ipsum non ens poterit, neque alio quoquam modo essentiam attingere. Minime. Fieri autem & interire num aliud est, quam illud quidem essentiam accipere, hoc autem amittere? Nil aliud. Ergo qui nulla huius pars conuenire potest, nunquam haud accipit ipsam, aut amittit. Nunquam. Vni ergo postquam nullo modo est, neque nasci, neque absceri, neque alio pacto essentiam capere conuenit. Decens est. Non itaque interit ipsum unum cum non sit, neque fit, utpote quod nulla ex parte est essentiae capax. Non uidetur. Neque rursus aliquo pacto alteratur. iam enim & fieret, & periret, si hoc pati posset. Verum. Si minime alteratur, an non etiam necesse est nequaquam moueri? Necesse. Neque tamen stare alicubi quod nullo modo est, asseremus: quod enim stat, in aliquo eodem semper esse oportet. Quid nisi? Sic plane ipsum non ens, nunquam aut stare, aut moueri fatebimur. Nunquam. Praeterea nihil ex his quae sunt, illi adest. iam enim essentia participaret, utpote quod alicuius existentis esset particeps. Manifestum est. Non magnitudo igitur illi, non paruitas, non aequalitas accidit. Non profecto. Sed nihilo magis similitudo aut diuersitas illi uel ad alia, uel ad seipsum aderit. Nequaquam uidetur. Num & alia ullo modo illi esse poterunt, quum nihil prorsus ipsi esse queat? Haud licet. Quapropter alia non similia illi, non dissimilia, non eadem, non altera sunt. Non sane. An uero ipsum quod illius, uel ipsum quod illi, uel quid, uel hoc, uel huius, uel alterius, uel alteri,

Septima
suppositio

Non ens simpliciter esse non potest: neque essentiam attingere

aut quondam, aut deinceps, aut nūc, seu scientia, siue opinio, siue sensus, an sermo, an nomen, an aliud quoduis ex ijs quę sunt, circa ipsum quod minime est, existet: Minime. His igitur rationibus unum si non est, nullo prorsus modo aut usquam sese habet. Non sanē uidetur ullo modo aut usquam sese habere.

Suppositio
octaua

EST ne iterum disputandū unum si non est, quid alijs præter unum euenire oporteat: Disputandū. Primum igitur ista alia, aliquid esse oportet. nisi enim alia sint, haud sanē de ipsis alijs differeret. Sic est. Et si de alijs sermo sit, alia profecto altera sunt. an non idem tu aliud & alterū uocas? Equidem. Alterum nōne ab altero alterum, et aliud ab alio aliud esse dicimus? Vtiq;. Ergo ipsis alijs si modo alia futura sunt, aderit aliquid à quo alia erunt. Necessē. Quidnam id potissimum erit? Ab uno quidem alia non erunt, cum illud minime sit. Non certe. Inuicem itaq; alia sunt. id enim solum restat. alioquin à nullo alia futura sunt. Rectē. Idcirco secundum multitudines singula inuicem alia sunt. Etenim secundū unum nequeunt, non existente uno. Verum quilibet ut uidetur aceruus illorum, multitudine infinitus existit. Et si quod minimū apparet, quispiam sumserit, uelut in somno repente pro eo quod unum uisum fuerat, multitudo occurrit: & pro eo quod minimū apparuerat, q̄ maximum iam si ad alia dissecta cōferas, apparet. Rectissime. Talibus, inquā, aceruis diuersa inuicē alia præter unū erunt, si non existente uno, alia sunt. Quāmaxime. An non plures acerui erunt, quorū quilibet unus prima fronte uidebit, nullus tamē unus erit, cum ipsum unum minime sit? Certe. Numerus item illorum aliquis esse uidebitur: siquidē & unum quodlibet, cū tamē multa sint. Valde quidē. Paria præterea & imparia falsō uidebunt, uno prorsus absente? Falsō. Quod insuper exiguū in illis primo uidebit, ut dictū est, ē uestigio q̄ maxima & q̄ plurima quo ad singula parua, quę etiam multa sunt, se nobis ostētat. Quid prohibet? Quinetiam aceruus quisq; æqualis multis paruisq; aceruis esse uidebitur. Nā haud liquido ex maiori in minus trāsisse uideretur, nisi prius in medium peruenisse uisus esset. hoc aut phantasma quoddā æqualitatis erit. Verisimile est. Nōne ad alium aceruum terminum habens, ipsum ad seipsum neq; principiū, neq; medium, neq; finē habet? Quade causa? Quia semper cum quis horum aliquid intelligentia cōtuetur, ante principium semper aliud occurrit principium: et post finem, alter semper finis subsequitur: necnon in medio, alia semper interiora q̄ medium, semperq; minora, ob id quia nequit unum aliquid in his accipi, cum unum minime sit. Verissima loqueris. Discerpi deniq; necessario arbitror ut dispersum, quodcunq; intelligentia quis assumpserit, semper enim aceruus unius expers accipitur. Proculdubio. Nōne hoc tale eminus & obtuse prospicienti unū apparet? Necessē. Cōminus autem & acute intelligenti unumquodq; multitudine infinitum: siquidem ab uno non existente deseritur. Præ cæteris necessarium hoc est. In hunc itaq; modum infinita, & finem habentia, & unum, & multa qualibet alia apparere oportet, si non unum, sed alia præter unum sunt. Oportet utiq;. An non similia quoq; & dissimilia uidebunt? At quomodo? Nam cum uelut adumbrata eminus prospicienti unum, appareant omnia, in eodem aliquo cōmunicare, similiaq; esse uidebuntur. Prorsus. At uero propius accedenti, multa & altera, atq; ipso diuersitatis phantasmate altera sibiipsis & dissimilia. Sic accidit. Similes item atq; dissimiles ipsos aceruos, tum sibiimet, tum inuicem apparere necesse est. Et maxime quidem. Nōne etiam eosdem & alteros inuicem, & contiguos sibi, & seorsum à seipsis, omnibusq; motibus agitados, & undiq; permanentes, orientes & occidentes, ac neutra omniaq; huiusmodi, quę quidem percurrere facile nobis esset, si uno non existente multa fuerint? Verissima narras.

Nona sup/
positio

REDEVENTES iam iterum ad principiū, declaremus, unū si nō est, quidnam alijs præter unū euenturū sit. Declaremus. Principio igit unū alia nō erunt. Quō enim? Neq; tamen multa. In ijs enim quę multa sunt, inest & unū. Etenim si nullū illorū est unum, cūcta nihil sunt, quapropter neq; multa. Vera loqueris. Cum itaq; unū haud inest alijs, nec multa, nec unū sunt. Non planē. Neq; etiā apparent unū aut multa. Curnam? Quā alia cum ijs quę non sunt, nullum prorsus cōmercium habent, neq; quicquā ex ijs quę minime sunt, ad aliquid aliorum attinet: nam nulla pars ijs quę non sunt, adest. Verum. Neque igitur opinio de eo quod minime est, nec phantasma ceteris inest, neq; ullo modo id quod non est, ab alijs opinione cōcipitur. Non

Non certe. Quapropter si unum non est, nihil aliorum opinione concipitur aut unum aut multa esse. Nam absque uno multa opinari penitus impossibile. Impossibile nimirum. Ergo si unum non est, alia neque sunt, neque opinione etiam cogitantur unum aut multa esse. Non uidentur. Vnde neque similia, neque etiam dissimilia. Non. Neque etiam eadem, aut altera, neque contigua, neque seiuncta, neque reliqua quocumque in superioribus tanquam que ad ipsa alia spectare uiderentur, enarrauimus, neque sunt alia, nec esse alia uidentur, unum si non est. Vera. Nonne ut summam loquar, si dixerimus, unum si non est, nihil est, recte dicemus? Et maxime quidem. Hoc itaque dictum a nobis sit, atque illud præterea, quod ut uidetur, unum siue sit, siue non sit, tum ipsum, tum etiam alia ad sese, atque inuicem omnia omnino sunt atque non sunt, apparentque insuper, & non apparent. Verissima quidem hæc sunt.

ARGUMENTVM MARSILII FICINI FLORENTINI

in Philebum Platonis, uel De summo Bono.

HIVS libri propositum est, de summo anime bono differere, quod quidem summum bonum cum conditione quadam dicitur, cum ipsum rerum omnium principium summum bonum absolute dicitur: De hoc igitur quod cum conditione bonum, hoc in libro: de eo quod absolutum, in Parmenide disputatur. Ab absoluto autem hoc manat, quemadmodum lumen quoddam ab ipso luminis totius fonte dependet. Quamobrem in Phædone & Theæteto dictum est à Platone summum anime bonum dei similitudine esse, Nihil uero solis sit simile, nisi quadam luminis ipsius infusione. Vnde & anime bonum erit integra diuini luminis consecutio. Id lumen in mentem primo, in uoluntatem deinde descendit. In mente ueritas, in uoluntate gaudium: in mente ambrosia, in uoluntate nectar, à Platone hic et in Phædro cognominantur. Itaque summum hominis bonum in sapientie uoluptatisque mixtione locauit. Sed ante in sola uel sapientie uel uoluptatis ratione beatitudinem consistere posse negauit, ex eo quod triplex boni summi conditio in neutro reperiatur. Ea est, ut summopere perfectum sit, & sufficiens, & expetendum. Perfectum, quia nihil sibi deest. Sufficiens, quia nihil deest illi quod ipsum capit. Expetendum, quia in illo & ex illo est, quicquid appeti potest. Vnde quia perfectum, sufficiens: quia sufficiens, expetendum. Sanè quia sibi sat est, alteri sufficit: quia sufficit alteri, desideratur ab altero. Hæc neque soli sapientie, neque uoluptati, sed mixto cuidam ex utraque competere demonstrantur. ubi de uoluptatis & sapientie genere, origine, atque natura per multa dicuntur, de infinito & termino, de composito & compositionis principio. Ac demum concluditur summum in natura bonum, & absolutum, esse mensuram uniuersorum, hoc est totius nature principium. Summum uero bonum mentis & anime esse illius primi possessione, quæ mixtioni ex sapientia & uoluptate per ueritatem, commensurationem, & pulchritudinem conuenit. Quapropter in primo bonorum gradu rerum omnium mensura ponitur: in secundo ueritas: commensuratio, pulchritudo: in tertio mensura sapientieque mensuram uniuersorum in quarto scientia, ars, & opinio: in quinto temperata uoluptas. Beatusque uir dicitur, qui et sapientiam diuinorum adeptus est, & humanorum peritiam scientia quadam & arte & opinione constantem, gaudio contemplationis totus exultat, uoluptati sensuum eatenus se committit, quatenus sapientia scientiaque & gaudium impedimentum in de nullum accipiunt. Introductio ad dialogum eiusmodi est. Cum multa de summo bono ultro citroque Socrates Philebusque contulissent, atque esset Philebus iam disputando defessus, Protarcho nuper aduenienti gratulatus est, annuitque ut prouinciam in disputando suam susciperet. Protarchus utpote adolescens subito est assensus. Ad quem conuersus Socrates. Considera, inquit, quam tutelam suscipias, neque temere ad disputationem properes. Immo audi utriusque sententiam prius, et eam que tibi recta ratione examinati probabilior apparet, accipe defendendam. Sed iam ad dialogum ueniamus.

PHILEBVS PLATONIS VEL
DE SUMMO BONO

SOCRATES, PROTARCHVS, PHILEBVS.

VIDE O Protarche quem nunc à Philebo sermonem accepturus sis, & contra quem potius sicubi parum tibi arrideat, pugnaturus. Vis ne utranque sententiam in summam redigamus? PROT. Volo equidem. SOC. Philebus quidem inquit animantibus omnibus bonum esse læticiam, uoluptatem, delectationem, cæteraque huius generis omnia. Nostra autem aduersus illum disceptatio est, ut non ista quidem, sed sapere, intelligere, meminisse, & que hisce cognata, opinio recta, uerique rationis discursus, meliora & potiora sint quam uoluptas omnibus, quæcunque horum